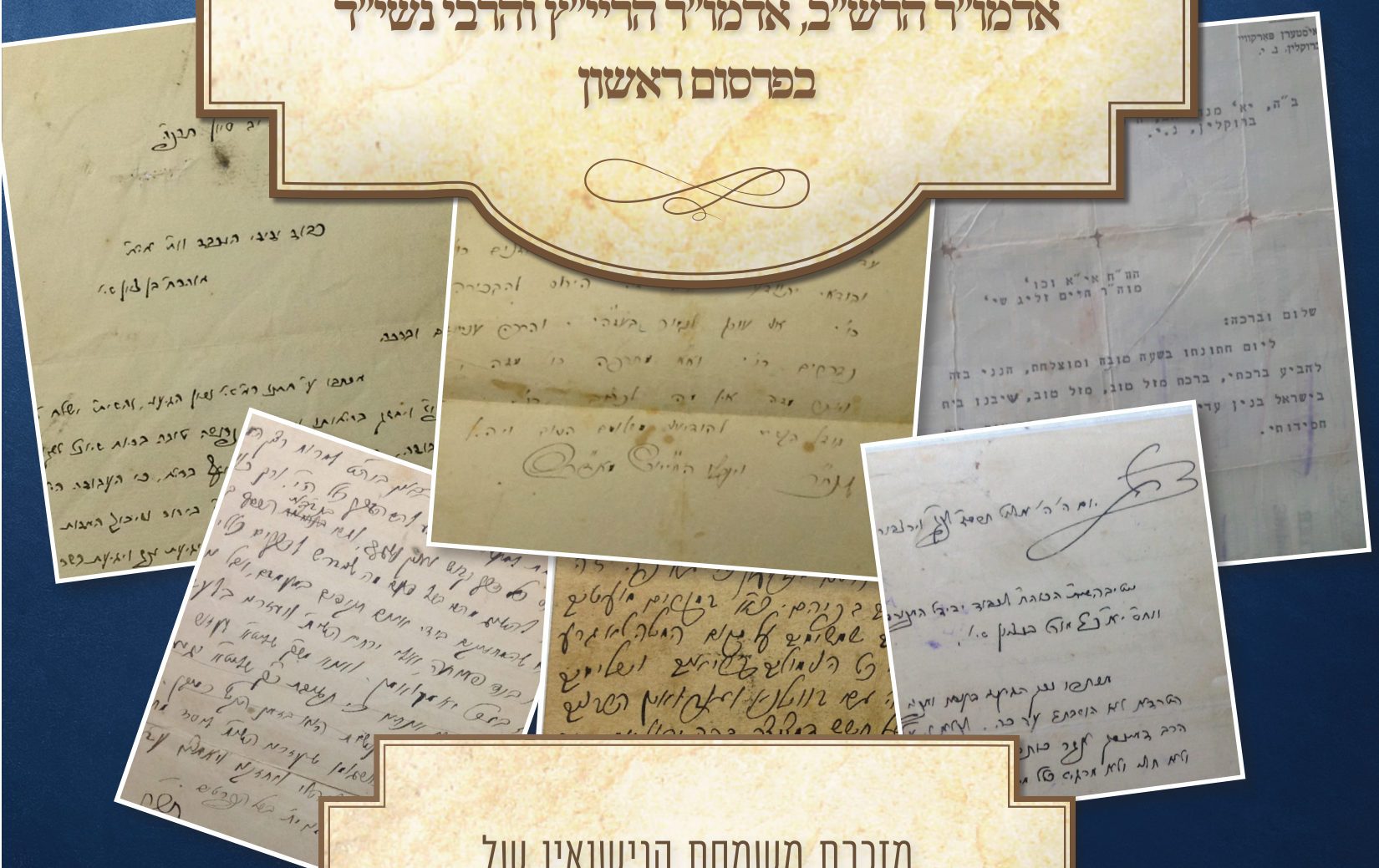

תשורה

צילומי כתב יד קודש מאגרות קודש של
אדמו"ר הדש"ב, אדמו"ר הרי"ץ והרבי נשי"ד
בפרסום ראשון

מזכרת משמחת הנישואין של
שלום דובער ומלכה קוביטשעק
כ"ח אדר-שני ה'תשע"ט

ב"ה

פתח דבר

לזכרון טוב, ליום כלולת צאצאינו, החתן התמים הרב מ' שלום דובער שי' עם ב"ג הכלה המהוללה מ' מלכה תחי', הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה מיוחדת הכוללת כתבי־יד־קודש מרבתינו נשיאנו ובית רבי, על יסוד המנהג שהונהג בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע, ונתפשט בתפוצות אנ"ש.

בתוך ה"תשורה":

(א) אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לסב הכלה, הרה"ח וכו' חיים זעליג אלטהויז ע"ה.

(ב) לכבוד תחילת שנת המאה להסתלקות – הילולא של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (ב' ניסן ה'תר"פ-ה'תשע"ט), צילומים מאיגרותיו – בעצם כתבי־יד־קודשו – להרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין ע"ה, שהחתן שי' נמנה על צאצאיו. רובם ככולם של האגרות כבר נדפסו בסדרת ה'אגרות־קודש' שלו, אך רוב צילומי האגרות מתפרסמים כאן בפרסום ראשון.

(ג) בהמשך לזה, לכבוד תחילת שנת המאה לתחילת נשיאותו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע (ה'תר"פ-ה'תשע"ט), צילומים מאיגרותיו – בעצם כתבי־יד־קודשו – להרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין ע"ה הנ"ל. רובם ככולם של האגרות כבר נדפסו בסדרת ה'אגרות־קודש' שלו, אך רוב צילומי האגרות מתפרסמים כאן בפרסום ראשון.

(ד) כמה מאגרות הרה"ק וכו' מהרש"ז בעל ה'מגן־אבות' מקאפוסט – בעצם כתבי־יד־קודשו – להרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין ע"ה הנ"ל. צילומי האגרות מתפרסמים כאן בפרסום ראשון.

הוספה: סיפור אודות הרה"ח וכו' מנחם מענדל קאָפּלאַן מבאברויסק, שהחתן והכלה נמנים על צאצאיו, כפי שהועלה על הכתב ע"י חתנו הרה"ח הרה"ת ר' יעקב יוסף רסקין ע"ה.

*

הא"ל הטוב, הוא יתברך, יברך את כבודו ואנשי ביתו יחיו, בתוך כלל אחב"י יחיו, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובקרוב ממש נזכה זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו!

משפחות קוביטשעק – אלטהויז

כ"ח אדר־שני ה'תשע"ט

ימי הכנה ליום הבהיר י"א ניסן

שנת הצדי"ק לנשואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

כפר חב"ד "שם ציוה ה' את הברכה", ארה"ק

אגרות קודש
מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
להרה"ח וכו' חיים זעליג אלטהויז

תואר הוד כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הרה"ח וכו' חיים זעליג אלטהויז

הרב חיים זעליג אלטהויז נולד בשנת תרצ"ב בלנינגרד לאביו הרה"ח ר' מנשה אלטהויז מניקולייב ולאמו מרת דבורה בת הרה"ח ר' חיים זעליג דברוסקין מאודסה.

בגיל 10 התייתם זליג מאביו שנהרג במלחמה ומאמו ומאחיו שמתו ברעב במצור שצרו הגרמנים ימ"ש במשך שנתיים על לנינגרד (ס. פטרבורג). ר' זעליג גם כמעט וגווע ברעב כשברגע האחרון אחות אמו מצילה אותו מהרעב.

לאחר שהרוסים הצליחו לפרוץ את המצור והעבירו זקנים וילדים דרך נהר הנייבה שקפא בחורף הקשה של רוסיה, מצא

את עצמו הילד היתום זעליג, בבית יתומים קומוניסטי אי שם בערבות רוסיה.

לאחר סיום המלחמה, דודו הרב שמואל בצלאל אלטהויז שכר אישה שתחפש את בן אחיו בבתי היתומים ברחבי רוסיה ואכן זעליג נמצא ודודו אימץ אותו ודאג לו כמו לילדיו ממש.

לאחר הבריחה הידועה מרוסיה, ר' זעליג הגיע לפריז עם דודו הרשב"צ, שקיבל בינתיים הוראה מהרבי הריי"צ לנסוע עם עוד 4 משפחות לאוסטרליא. דודו מאוד רצה שגם ר' זעליג יצטרף, אך ר' זעליג סרב והחליט שהוא נוסע לארץ הקודש, שם קיבל אותו דודו הרה"ח המפורסם ר' פנחס ('פיניע') אלטהויז ואשתו זלטה. בארץ התגייס ר' זעליג לצה"ל, בהתחלה לחטיבת 'גולני', ולאחר מספר חודשים הצטרף ל'חיל הטכנאים' שהוקם אז, ולימים נקרא 'חיל חימוש'.

תוך כדי שרותו הצבאי, בנה את ביתו עם מרת טובה אלטהויז, בתו של הרה"ח זושא מרגולין ומרת נחמה גיסא - ביתו של הרה"ח ר' מנחם מנדל קפלן מברויסק. גם לאחר החתונה המשיך ר' זעליג לשרת בצבא כאזרח עובד צה"ל.

בתור חבר ועד כפר חב"ד שנים רבות, ר' זעליג היה מסור ונתון לענייני כפר חב"ד בכל ליבו ונפשו. גם כשרצה לעזוב את חברותו בועד, קיבל מכתב עידוד מהרבי שלא נתן לו בשום אופן לעזוב את התפקיד.

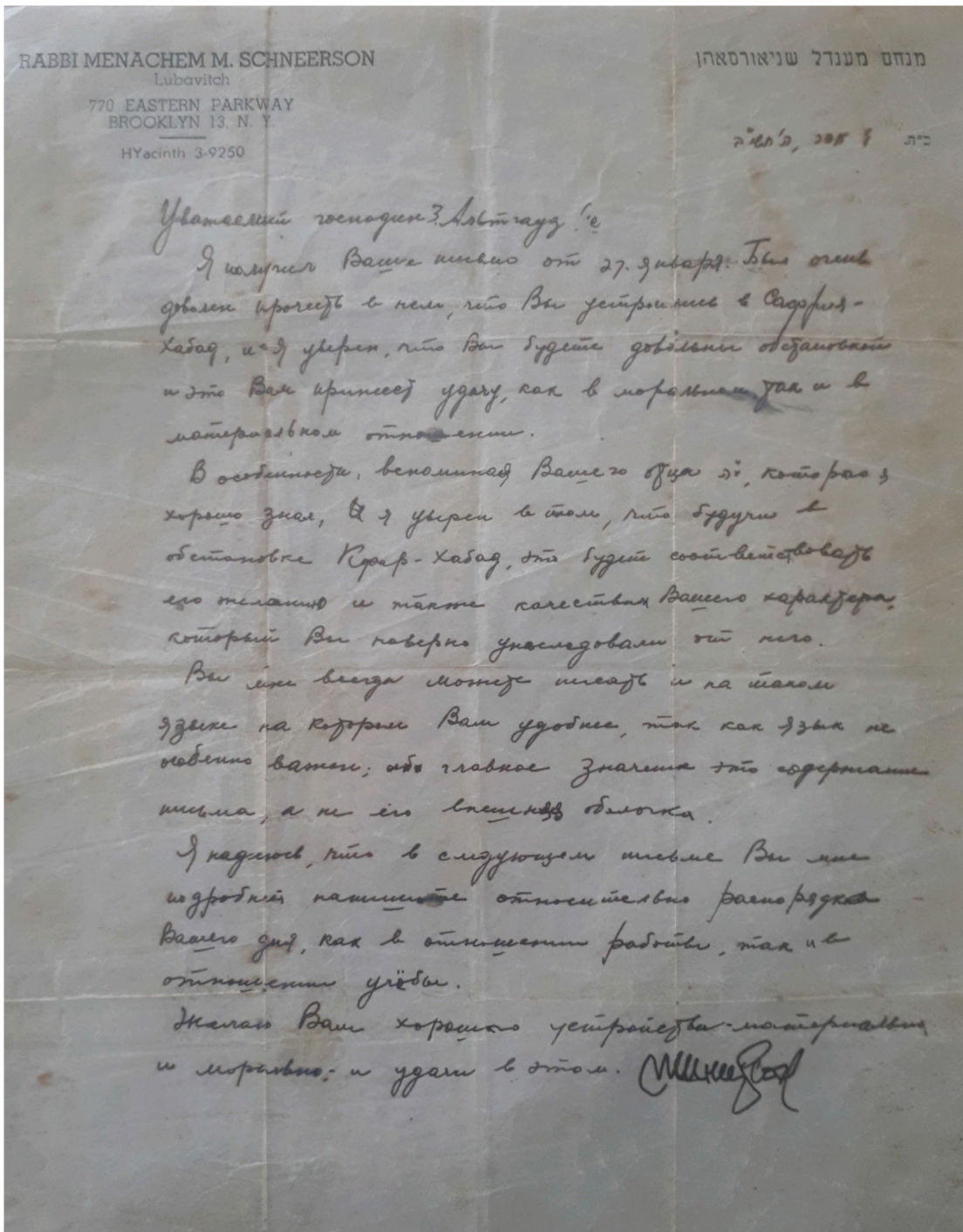
למרות שר' זעליג שימש כחבר בוועד הגשמי, הוא דאג לא פחות לרוחניות של הכפר. כמי שהיה בעצמו תינוק שנשבה לבין הגויים ולאחר מכן בצבא, היו לו מסילות לליבם של הצעירים שלא כל כך הלכו בתלם ור' זעליג היה מעודדם ומקרבם.

במשך עשרות שנים היה מעמודי התווך של ההתוועדות המרכזית של י"ט כסלו בבית הכנסת המרכזי, וכן ההקפות השניות בשמחת תורה. באירועים אלו, אף שהוא עצמו היה מהמארגנים, לא היה נצפה בין המשתתפים, מפני שהיה דואג לאוכל לשוטרים שבאו לאבטח את האירוע וכן לעיתונאים שבאו לסקר.

ר' זעליג נפטר בט' אדר תש"נ בגיל 58, כשמאחוריו עשייה רבה בהצנע ובשקט למען הציבור והבאת שלום בין אדם לחבירו. קידש שם שמים בצבא ומפקדיו והחיילים איתם שרת, אהבו אותו והעריצוהו.

התיישבות בכפר חב"ד (ברוסית)

אגרת ז'תתקד באגרות קודש

ו' אדר, התשי"ב

Уважаемый господин З. Альтгауз שי'

Я получил Ваше письмо от 27 января. Был очень доволен прочесть в нем что Вы устроились в Сафрия-Хабад, и я уверен, что Вы будете довольны обстановкой и это принесет Вам удачу, как в моральном так и в материальном отношении.

В особенности, вспоминая Вашего отца, ה"ע, которого я хорошо знал, я уверен в том, что будучи в обстановке Кфар-Хабад, это будет соответствовать его желание и также качествам Вашего характера, конторе Вы наверно унаследовали от него.

Вы мне всегда можете писать и на таком языке на котором Вам удобное, так как язык не особенно важен; ибо главное значение это содержание письма, а не его внешняя оболочка.

я надеюсь, что в следующем письме Вы мне подробнее напишите относительно распорядка Вшего дня, как в отношении работы, так и в отношении учебы.

Желаю Вам хорошего устройства — материально и морально — и удачи в этом.

М. Шнеерсон

- תרגום חופשי -

מר ז. אלטהויז הנכבד שי'

מכתבך מה'27 בינואר נתקבל. מאד שמחתי לקרא בו כי הסתדרת בספריא-חב"ד, ובטוחני שתהיה מרוצה והדבר יביא לך הצלחה הן ברוחניות והן בגשמיות.

בטוחני - במיוחד כשאני נזכר באביך ע"ה שהכרתיו היטב - שמצבך כיום, שהגך גר בכפר-חב"ד, מתאים לכוונתו ולרצונו של אביך וגם לתכונות הנפש שירשת ממנו.

הגך יכול לכתוב לי תמיד בשפה הנוחה לך יותר, כי החשיבות היא לא בשפה שבה כותבים אלא בתוכנו של המכתב - כי השפה הינה העטיפה החיצונית בלבד.

אני מקווה שבמכתב הבא שלך תכתוב לי בפרטיות יתר אודות סדר יומך, הן כאשר לעבודתך והן בקשר לשיעורי-תורה ולימוד.

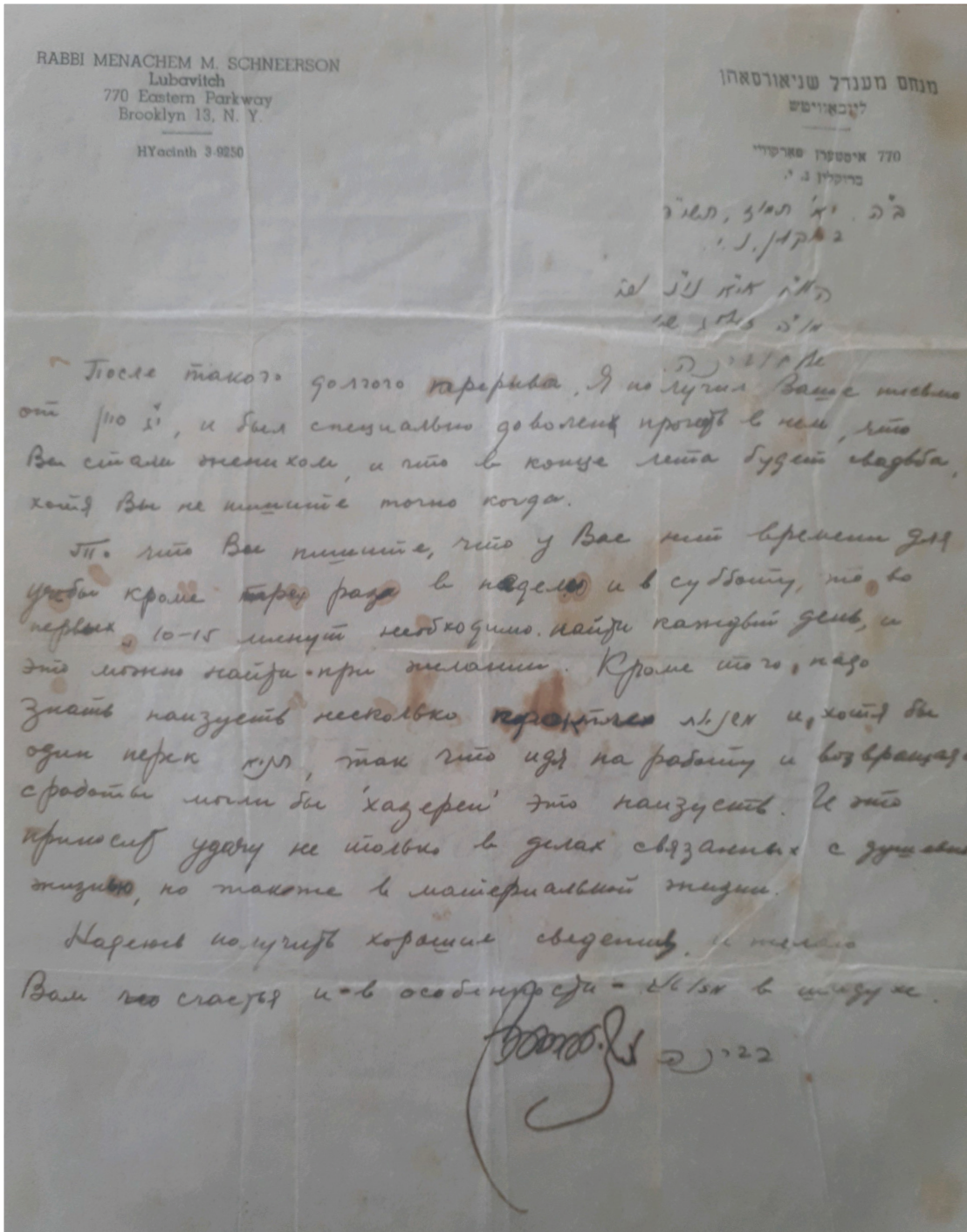
המאחל לך הסתדרות טובה בגשמיות ורוחניות והצלחה בהם.

מ. שניאורסאהן

ברכה לקשרי השידוכין וקביעות עיתים לתורה (ברוסית)

אגרת חייט באגרות קודש

ב"ה, יא' תמוז תשי"ד

ברוקלין נ.י.

הוו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה זעליג שי'

שלום וברכה!

После такого долгого перерыва я получил Ваше письмо от י"ג סיון, и был специально доволен прочесть в нем, что Вы стали женихом, и что в конце лета будет свадьба, хотя Вы не пишете точно когда.

То, что Вы пишете, что у Вас нет времени для учебы кроме трех раз в неделю и в субботу, то, во первых, 10-15 минут необходимо найти каждый день, и это можно найти — при желании. Кроме того, надо знать наизусть несколько проким משניות и, хотя бы один перек תניא, так что идя на работу и возвращаясь с работы могли бы 'хазерен' это наизусть.

И это принесет удачу не только в делах связанных с душевной жизнью, но также в материальной жизни.

Надеюсь получить хорошие сведения, и желаю Вам счастья и – в особенности – מזל טוב в шידухе.

בברכה

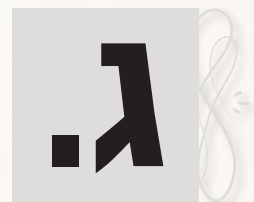
- תרגום חופשי -

אחרי הפסקה גדולה ביותר, נתקבל מכתבך מי"ג סיון. שמחתי במיוחד לקרוא בו שכאת בקשרי שידוכין ובסוף הקיץ תתקיים חתונתך בשעתומ"צ, אך לא ציינת הקביעות המדויקת של יום הנשואים.

באשר לכך שהנך כותב שאין לך זמן לקביעות-עתים מעבר לשלוש פעמים בשבוע וכיום הש"ק – הנה ראשית דבר, חייבים למצוא לפחות עשר – חמש-עשרה דקות כל יום לקביעות עתים לתורה, וכשיש רצון – ניתן למצואם. נוסף לכך, צריכים לדעת בע"פ כמה פרקי משניות ולפחות פרק אחד תניא, כדי שבעת יציאתך לעבודה וחזרתך (לבית) תוכל לשננם בע"פ. דבר זה יביא לך הצלחה לא רק בעניינים הקשורים לחיך הרוחניים, אלא גם בחיך הגשמיים.

אני מקווה לשמוע בשורות טובות ומאחל לך אושר ובפרט איחולי מזל-טוב לבואך בקשרי השידוכין.

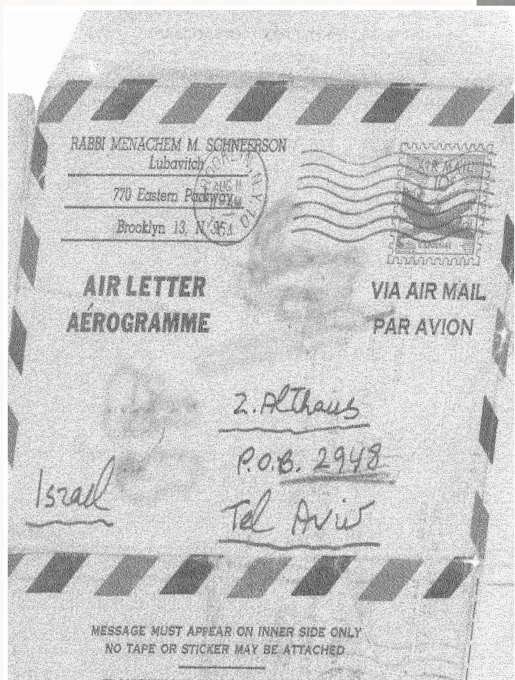
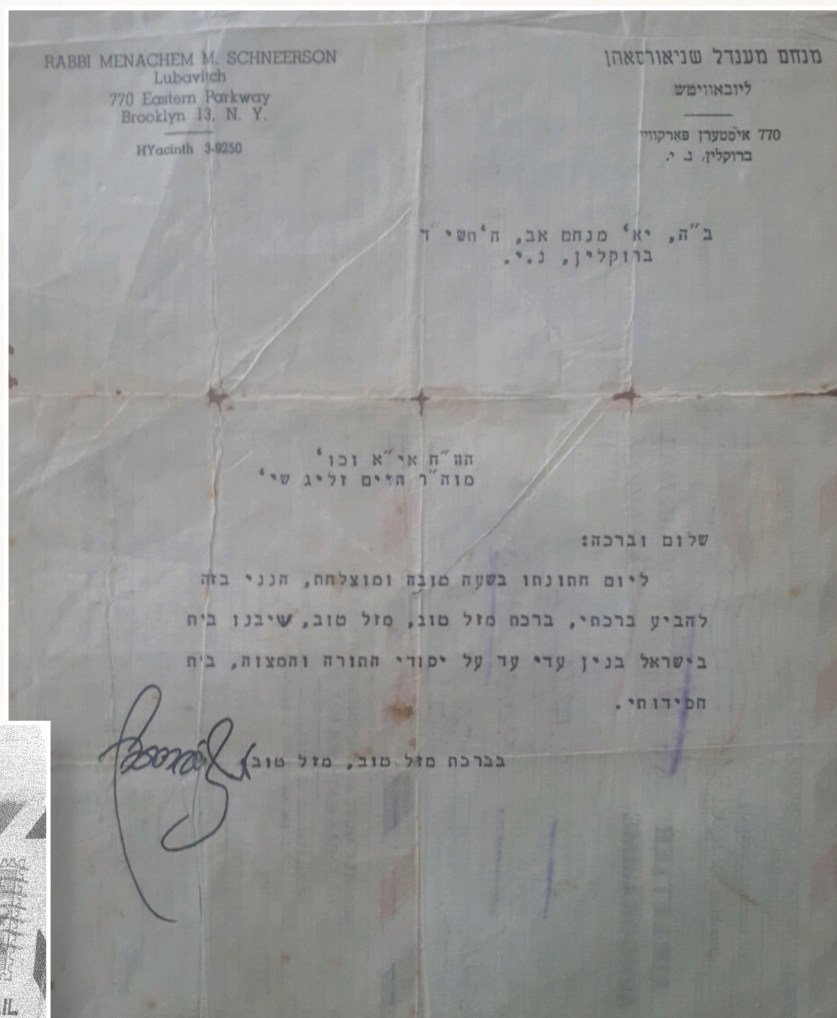
ליום
חתונתו

ב"ה, יא' מנחם אב, ה'תשי"ד
ברוקלין, נ.י.
הו"ח אי"א וכו' מוה"ר חיים זליג
שי'
שלום וברכה!

ליום חתונתו בשעה טובה
ומוצלחת, הנני בזה להביע
ברכתי, ברכת מזל טוב, מזל טוב,
שיבנו בית בישראל בנין עדי עד
על יסודי התורה והמצוה, בית
חסידותי.

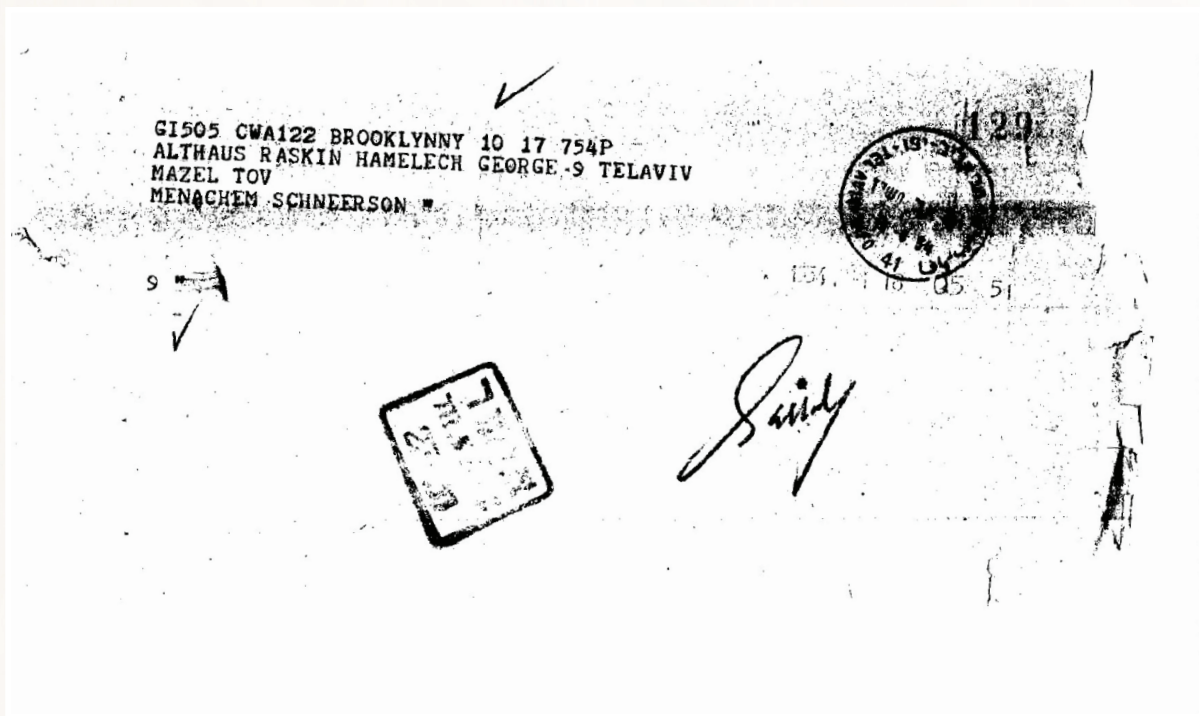
בברכת מזל טוב, מזל טוב

על גבי המעטפה, ציין הרבי את
הכתובת למשלוח בכתי"ק:

Z. Althaus P.O.B. 2948 Tel Aviv Israel

מברקים מהרבי והרבנית ליום החתונה

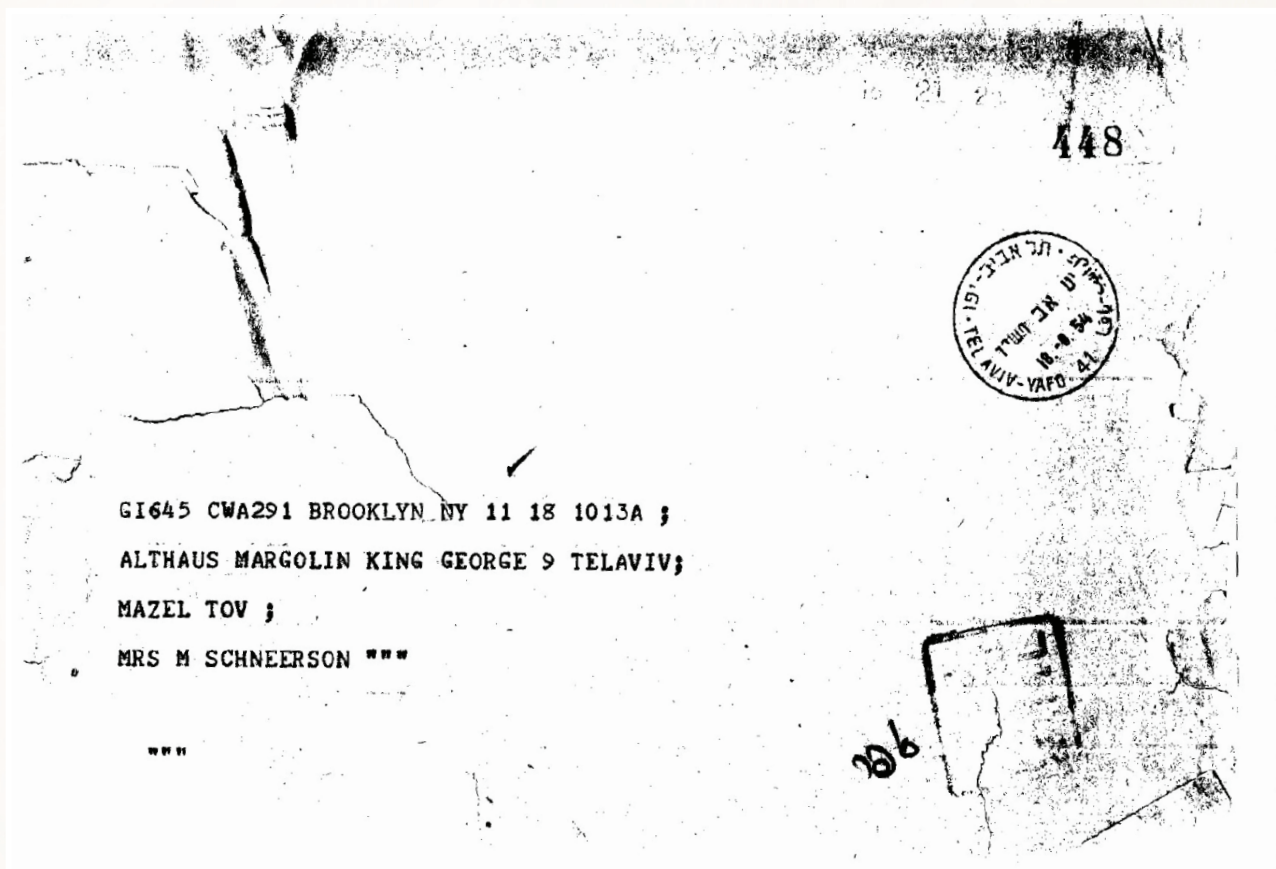

GI505 CWA122 BROOKLYNNY 10 17 P754
ALTHAUS RASKIN HAMELECH GEORGE 9 TELAVIV
MAZAL TOV
MENACHEM SCHNEERSON

[אלטהויז רסקין המלך ג'ורג' 9 תל אביב

מזל טוב

מנחם שניאורסאהן]

GI645 CWA291 BROOKLYN NY 11 18 1013P
ALTHAUS MARGOLIN KING GEORGE 9 TELAVIV
MAZAL TOV
MRS M SCHNEERSON

[אלטהויז מרגולין המלך ג'ורג' 9 תל אביב

מזל טוב

מרת מ. שניאורסאהן]

הישארות בועד כפר חב"ד

אגרת ח'ריז באגרות קודש

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

זנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, ג' סיון תשכ"א
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ זכו'
מוה' חיים זעליג שי'

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך, נתקבל מכתבו ממוצש"ק.
ובפליאה ותמי' קראתי בו שפע אצלו (ואצל מי שהוא), האם ימשיך לצינוח
ובעצדתו בועד כפר חב"ד. וטעם הפליאה בודאי מובן הוא, שהרי
ברור שועד הכפר, מיסודו, ובהתלחו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא
ישראל, כל היכול לסייע בביסוס זה התפתחותו-אשרי חלקו, וזכות
גדולה היא לו, ולא עוד אלא שגם זה מוסיף ומרבה בברכת השי"ת
בעניניו הפרטים של כל העושים כהאמור.

לפרות פשיטות המענה-ממהר הנני לכתוב ברור בהאמור,
כיון שהמלך זקן וכסיל מסתיר בערמומיותו, כדרך אומנתו בפתוים
שונים ומשונים, מצד לבלבל את העוסקים וגם הוא בתוכם בהאמור.
והרי פפפ כהוראת חז"ל-מכלל הן אתה שומע לאו, בהנוגע לאלו
שפעולתם מחלישה עמדת הכפר בביסוסו והתפתחותו, ואין להאריך
בדבר המצער.

זבעמדנו בימי הגבלה דמתן תורה, שדרכי' דרכי נועם
ושלום אבל בתוקף המתאים, תסתח חוקא שבן נחגז הוא וחבריו מ' לכו' ו
כאמור בדרכי נועם ושלום אבל בשמירה חזקה על עניני הכפר הגשמים
והרוחניים גם יחד, מבלי להתחשב עם אלו שמצד רווחים פרטים מדומים,
מדומים בתכלית, לא איכפת להם ח"ו פנ"ל.

בברכה לבשו"ט, ובנוסת הברכה של כ"ק מו"ח
אדמו"ר-לקבלת התורה בשמחה ובפנימיותו

ב"ה, ג' סיון תשכ"א

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' חיים זעליג שי'

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך, נתקבל מכתבו ממוצש"ק. ובפליאה ותמי' קראתי בו שספק אצלו ועוד אצל מי שהוא), האם ימשיך בעבודתו ובמעמדותו לועד כפר חב"ד. וטעם הפליאה בודאי מובן הוא, שהרי ברור שועד הכפר, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, כל היכול לסייע להועד בביסוסו דהכפר והתפתחותו - אשרי חלקו, וזכות גדולה היא לו, ולא עוד אלא שגם זה מוסיף ומרבה בברכת השי"ת בעניניו הפרטים של כל העושים כהאמור.

למרות פשיטות המענה - ממהר הנני לכתוב ברור בהאמור, שכיון שכנראה המלך זקן וכסיל משתדל בערמומיותו, כדרך אומנתו בפתויים שונים ומשונים, לבלבל את העוסקים וגם הוא בתוכם בהאמור. והרי כהוראת חז"ל - מכלל הן אתה שומע לאו, בהנוגע לאלו שפעולתם מחלישה עמדת הכפר וביסוסו והתפתחותו. ואין להאריך בדבר המצער.

ובעמדנו בימי הגבלה דמתן תורה, שדרכי' דרכי נועם ושלום אבל בתוקף המתאים, תקותי חזקה שכן נהגו הוא וחבריו שי' בהועד, כאמור בדרכי נועם ושלום אבל בשמירה חזקה על עניני הכפר הגשמים והרוחניים גם יחד, מבלי להתחשב עם אלו שמצד רווחים פרטים מדומים, מדומים בתכלית, לא איכפת להם ח"ו הנ"ל.

בברכה לבשו"ט, ובנוסח הברכה של כ"ק מו"ח אדמו"ר - לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

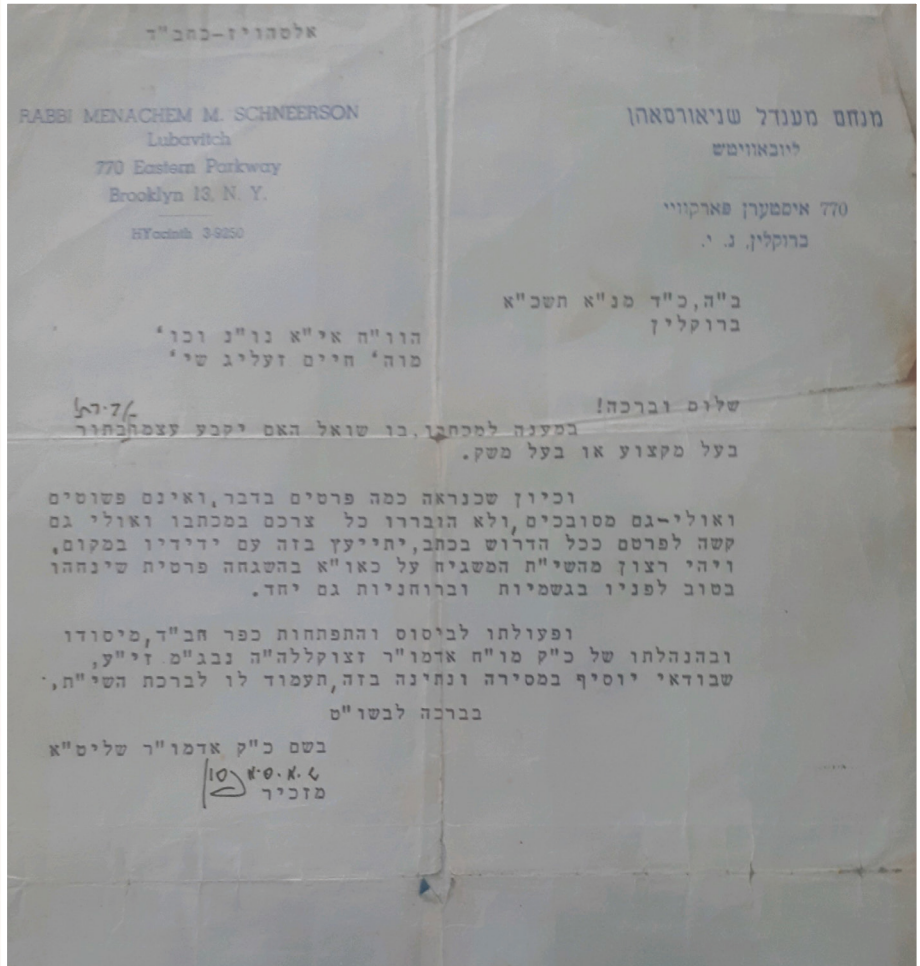
הסתדרות בתור בעל מקצוע או בעל משק

ב"ה, כ"ד מג"א תשכ"א
ברוקלין
הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה'
חיים זעליג שי'
שלום וכרכה!

במענה למכתבו, בו
שואל האם יקבע עצמו
דירתו בתור בעל מקצוע
או בעל משק.

וכיון שכנראה כמה
פרטים בדבר, ואינם
פשוטים ואולי - גם
מסובכים, ולא הובררו כל
צרכם במכתבו ואולי גם
קשה לפרטם ככל הדרוש
בכתב, יתייעץ בזה עם
ידידיו במקום. ויהי רצון
מהשי"ת המשגיח על
כאו"א בהשגחה פרטית

שינחהו בטוב לפניו בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ופעולתו לביסוס והתפתחות כפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע, שבודאי יוסיף במסירה ונתינה בזה, תעמוד לו לברכת השי"ת,

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

(המכתב נחתם ככל הנראה ע"י הרבי בשם המזכיר ש.מ. סימפסון)

אגרת מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

ז.

כ"ה, יו"ד סיון תש"ח
ברוקלין.
אל מר זעליג שי' אלטהויז.
שלום וברכה!

כמענה על מכתבו נהניתי
לשמוע מהנהגתו ויתאמן
להתפלל בכל יום בבית
הכנסת עם מנין ויקבע ללמוד
איזה זמן בכל יום וכיום
הש"ק ילמוד יותר ויסתדר
בעבודת מלאכתו. ויסתדר
עם חברים טובים ותלמידי
תומכי תמימים ליובאוויטש
והשי"ת יעזרהו בגשמיות
וברוחניות.

בשם כ"ק אדמו"ר
שליט"א

מזכיר.

אגרות קודש
בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע
להרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין

ציור תואר הוד כ"ק אדמו"ר מהורש"ב
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
(צייר הרה"ח ר' נחום יצחק קפלן)

תולדות חייו של הרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין ע"ה

הרב חיים בנציון רסקין נולד ביום ט"ו בסיון תרכ"ד, להוריו הרב יהודה לייב ומרת צביה, בעיירה דוברובנא שבבלרוס. בהיותו בגיל צעיר עזב את ביתו והלך לבית סבו ר' שמעון קרימר בגזאטסק הסמוכה למוסקבה, שם למד בשקידה ובהתמדה. כל העת קיבל מכתבי חיזוק מהוריו, שעודדהו לשקוד על לימוד התורה.

בשנת תרמ"ג, נשא את רעייתו מרת דבוניא, בתם של ר' יעקב יוסף ומרת שימע חאשע שבלוב, תושבי העיירה

רודניא הסמוכה לליובאוויטש.

העיירה רודניא, למרות היותה סמוכה לליובאוויטש, תושביה נמנו עם חסידי קאפוסט. הסתלקותו של אדמו"ר המהר"ש בשנת תרמ"ג מבלי שאחד מבניו נטל רשמית את עטרת הנשיאות, וכן התיישבותו של ר' חיים בן-ציון ברודניא, עשו כנראה את שלהן, והוא קיבל עליו את מרותו של הרה"ק רבי שלמה זלמן שניאורסון מקאפוסט.

לאחר הסתלקות הרה"ק מקאפוסט, ר' חיים בן-ציון החל לנסוע אל אדמו"ר הרש"ב בליובאוויטש. ר' חיים בן ציון סיפר כי שלושה דברים שראה אז, הם אשר רכשו את לבו להתקשר אל אדמו"ר הרש"ב: אופן נטילת ידיים שלו לסעודת שבת; ניגון הדביקות ששמע מהרבי; וכן את אופן אמירת המאמר דא"ח שזכה אז לשמוע לראשונה. מאז דבק בליובאוויטש ולא עשה דבר גדול או קטן ללא ששאל פיהם של אדמו"ר הרש"ב ואחריו בנו וממלא מקומו אדמו"ר הריי"צ.

מאז נהיה לחסידו של אדמו"ר הרש"ב, הקפיד ר' חיים בן-ציון להגיע מידי שנה, לקראת כל ראש השנה, לליובאוויטש כדי לשהות במחיצת הרבי בימים אלו, והיה חוזר לביתו לקראת יום הכיפורים. גם בשנים שמצבו הכלכלי היה קשה, היה לווה כסף ונוסע לרבי.

מיד עם הסתלקותו של אדמו"ר הרש"ב, קיבל עליו ר' חיים בן-ציון את נשיאותו של בנו אדמו"ר הריי"צ, והתקשר אליו בקשר נפשי עמוק. בשבע השנים מאז קבלת הנשיאות ועד שעזב את רוסיה, נסע ר' חיים בן-ציון אל אדמו"ר הריי"צ כמה פעמים ואף נכנס ליחידות. כמו כן כתב תכופות לרבי ואף קיבל תשובות.

גם לאחר שאדמו"ר הריי"צ יצא מרוסיה והתגורר בלטביה ובפולין, המשיך ר' חיים בן-ציון לכתוב לו בקביעות למרות הסכנה שבדבר.

*

כל חייו של ר' חיים בן-ציון היו מוקדשים לחינוך ילדיו ברוח החסידות. הוא מסר את נפשו לשם

כך, ודומה היה שזו הייתה מטרת חייו. אדמו"ר הריי"צ עצמו הזכיר זאת באחת משיחותיו כדוגמא ומופת:

"גר לו יהודי ליד מוסקבה. בכל יום משכים הוא בשעה ארבע ללמוד תורה, ולפני זה הוא אומר תהילים ושופך דמעות כמים. ועל מה הוא בוכה? מבקש הוא רחמים מה' יתברך שילדיו ונכדיו ילכו בדרך הישר".

אדמו"ר הריי"צ לא נקב בשמו של ר' חיים בן-ציון, אבל לכל הנוכחים הייתה כוונתו ברורה. כך סיפר בנו הצעיר, הרב יעקב יוסף רסקין, ששמע זאת מפי כמה חסידים שהיו נוכחים בשעת אמירת השיחה.

באחד ממכתבי אדמו"ר הריי"צ אליו משנת תרפ"ג, כותב לו על החשיבות במחשבה אודות הנהגת בני ביתו: "מהוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק [הרש"ב] זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע זכינו לשמוע בקידוש שמחת תורה (בשנת תר"ס או תרס"א): כשם שחובה לאדם להניח תפילין בכל יום ויום, כן חובת גברא להגביל כל יום ויום שעה קבועה, לחשוב אודות הנהגת ביתו ובית זרעו".

*

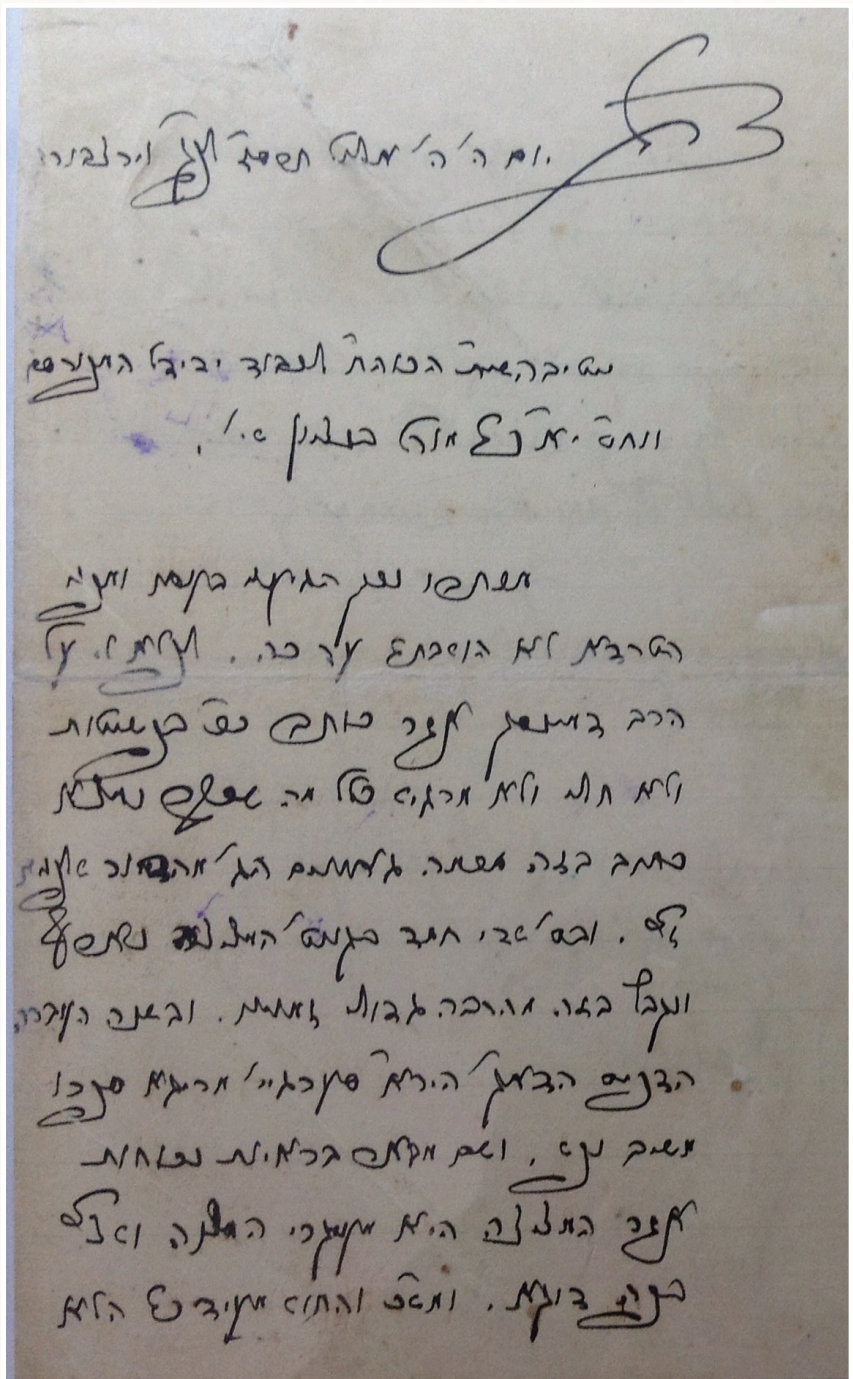
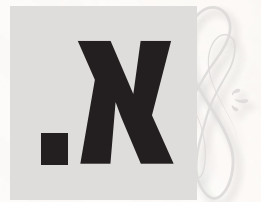
ביום שלישי, ז' חשוון בשנת תרצ"ט, נפטר ר' חיים בן-ציון בלנינגרד כשהוא בדעה צלולה עד הרגע האחרון. באותו יום זכה לבוא לקבורת ישראל בלנינגרד.

חייו של ר' חיים בן ציון היו מוקדשים לחינוכם הטהור של ילדיו לתורה, יראת שמים ולחסידות, למרות הרוחות העזות של ההשכלה והקומוניזם שנשבו מחוץ לביתו. לעתים היה בוכה על כך בדמעות שליש, ולעתים היה מרים בגאון את נס המאבק למען חינוכם הטהור של ילדי ישראל. כיום מאות צאצאיו הולכים בדרך שכה חפץ בה, כאשר רבים מהם משמשים כשלוחים בקצוות תבל, ופועלים רבות לחינוכם הטהור והכשר של רבבות ילדים במקומות מושבותיהם.

אגרת בעניין המציצה בפה דווקא

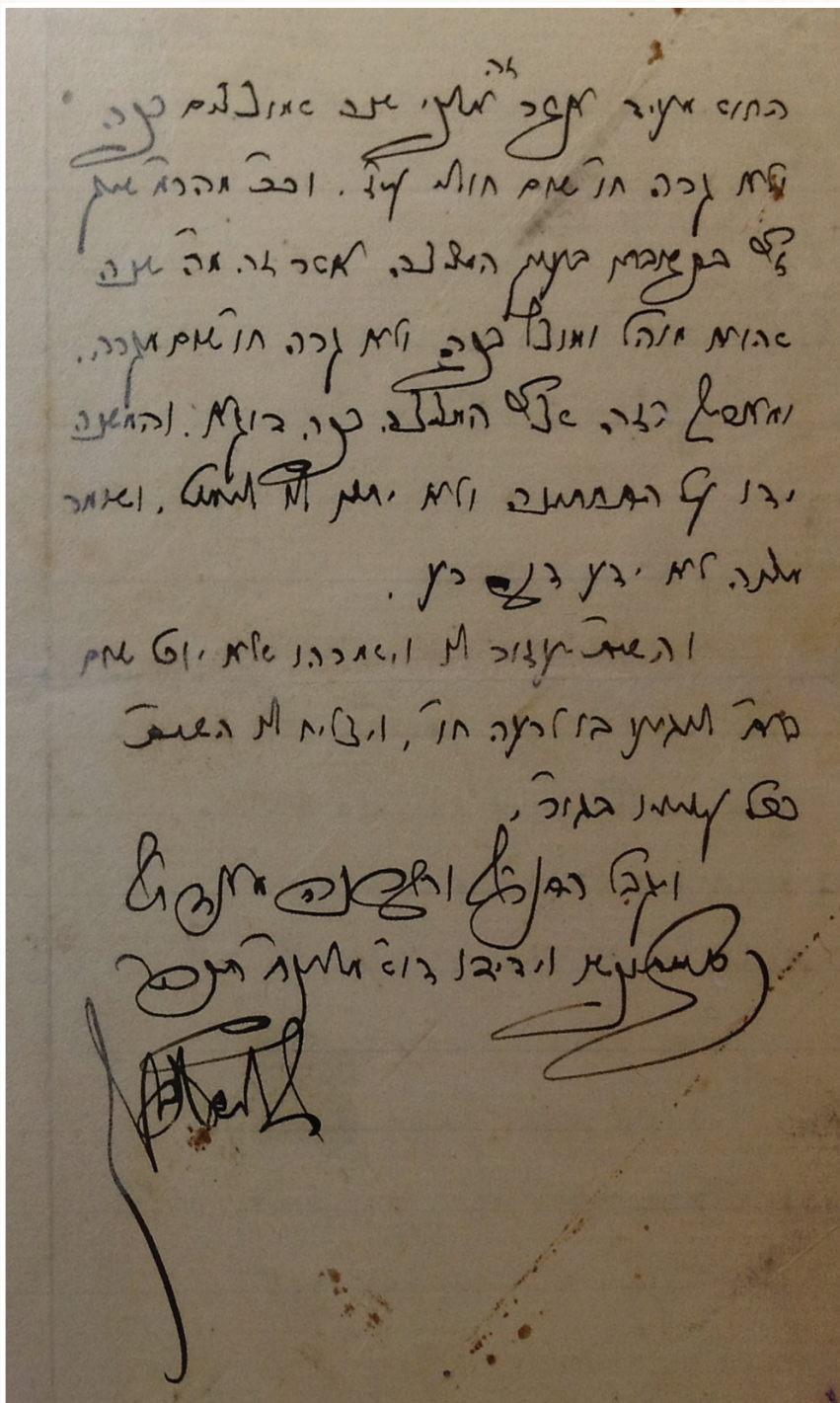
אגרת קע"ב באגרות קודש

ב"ה יום ה' ה' אלול תרס"ז לפ"ק
וירצבורג

ייטיב השי"ת הכוה"ח לכבוד
ידידי המפורסם ווח"ס י"א כו'
מו"ה בנציון שי'.

מכתבו נכון הגיעני בעתו ומפני
הטרדא לא השכתי עד כה. לפלא
לי על הרב דמינסק אשר כותב כ"כ
בפשיטות ולא חלי ולא מרגיש כלל
מה שכבר נמצא כתוב בזה מכמה
גאונים הג' מהדוד שלפנינו ז"ל.
וכס' שדי חמד בקונט' המציצה
נאסף ונקבץ בזה מהרבה גדולי
זמנינו. וכשנה העברה הדפיס
הדאק' היר"א סערגיי' מדינא ספרו
משיב נפש ושם מכאד בראיות
נכוחות אשר המציצה היא מעיקרי
המצוה ושצ"ל בפה דווקא. ומש"כ
והחוש מעיד כו' הלא

החוש מעיד אשר זה אלפי
שנה שמוצאים בפה ולא קרה ח"ו
שום חלי עי"ז, וכ"כ המהר"ם שיק
ז"ל בתשובתו בענין המציצה אשר
זה מ"ה שנה שהוא מוהל ומוציץ
בפה ולא קרה ח"ו שום מקרה.
ומאריך בזה שצ"ל המציצה בפה
דוקא. והמשנה ידו על התחתונה
ולא יתנו לו למול. ושומר מצוה
לא ידע דבר רע.

השי"ת יעזור לו וישמרהו
שלא יוכל שום ב"א לנגוע בו
לדעה ח"ו, ויצליח לו השי"ת בכל
עניניו בגו"ר,

ויקבל החוה"ש והברכה
מאדה"ש כאוות נפשו וידידו
דו"ש מלונ"ח תכה"י

שלום דובער

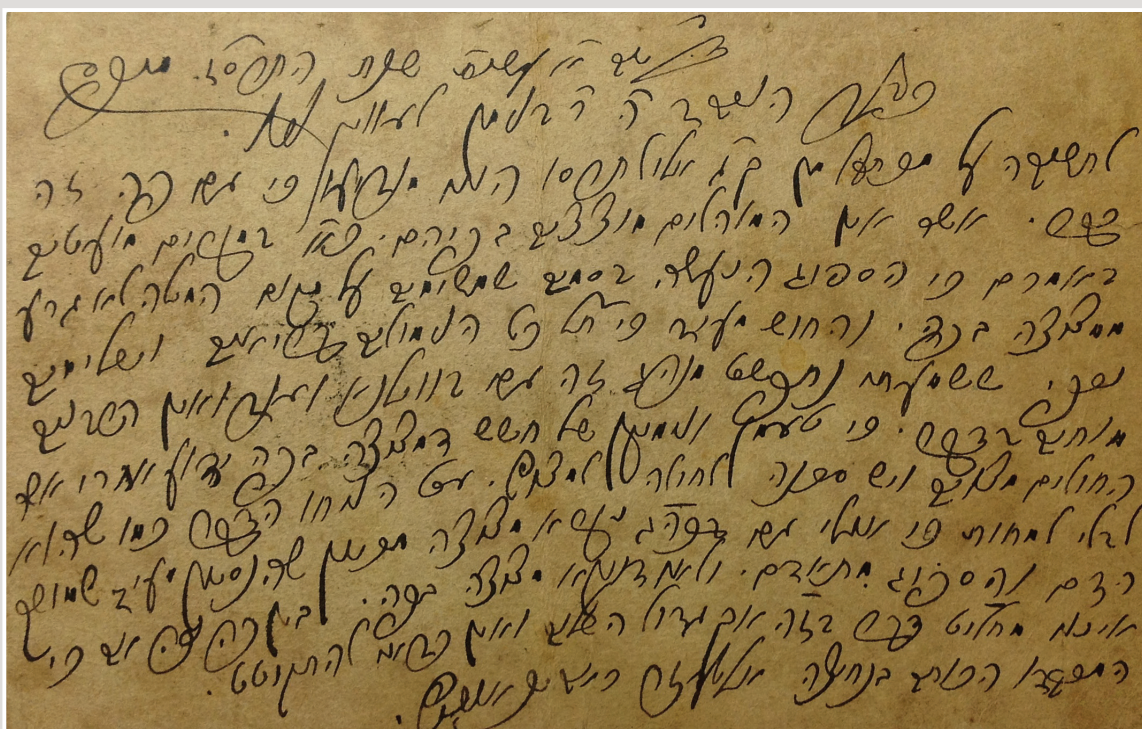
הרב דמינסק אשר כותב:
ראה בנספח לאגרת זו.

הדאק'.. משיב נפש:
מאת "מנחם מענדל יהודה ליב...
המכונה דאקטאר מעדיצין שערהייא
מריגא" (לשון השער). ווילנא תרס"ו.

נספח: "מכתב הרב דמינסק" הרה"ג וכו' אליעזר רבינוביץ'

הרב אליעזר רבינוביץ' נולד בשנת תרי"ט, ונתפרסם בשם "העילוי מקיוב". נשא את בתו של "הגדול ממינסק" הרב ירוחם יהודה פרלמן, והיה יד ימינו בהשבת תשובות בהלכה. בשנים תר"ן-תרנ"ז שימש כרב בסמאלאוויץ, ועם פטירת חותנו נתמנה לרב במינסק. נפטר ב[י]ג' אדר תרפ"ד. תשובותיו וחיידושיו נדפסו בירושלים בשנת תשכ"ב בשם 'משנת אליעזר'

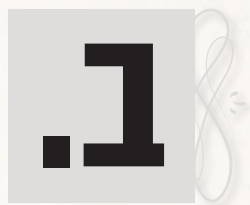
ב"ה יום א' עשי"ת שנת התרס"ז. מינסק.

כבוד הנכבד ה' ר' בנימין לעווין נ"י.

לתשובה על מכתבו מן כ"ג אלול תרס"ו הנני מודיעו כי גם פה זה כבר אשר אין המוזהלים מוצצים כפיהם, כ"א במקרים מועטים כאמרם כי הספוג הנעשה בסמים שמשוימים על מקום המילה לא גרע ממציצה בפה. והחוש מעיד כי ת"ל כל הנימולים בריאים ושלימים וכפי ששמעתי נתפשט מנהג זה גם בוילנא ועוד ואין הרבנים מוחים בדבר, כי טעמן ונימוקן של חשש דמציצה בפה ידוע אחרי אשר החולים מצוים ויש סכנה לחולה למצוין ע"כ הניחו הדבר כמו שהוא לבל למחות כי אולי גם ככה"ג נקרא מציצה מכיון שהנסיון מעיד שמושך הדם והספוג מתאדם. ולא דווקא מציצה בפה. בין כה וכה אם כי אינני מחליט דבר בזה אך גדול השלום ואין כדאי להתקוטט.

המכבדו הכותב בנחיצה, אליעזר רבינוביץ.

אגרות ברכה לשידוך ביתו מרת שרה ("המומע שרה") עם הרה"ח וכו' מיכאל קצנלבוניגן, להורי החתן והכלה

אגרות קפה קפו באגרות קודש

ב"ה יום א' ג' אלול תרס"ח לפ"ק מ"ב
כבוד ידידי המפורסם וזח"ס י"א
כו' מו"ה חיים כנציון שי'

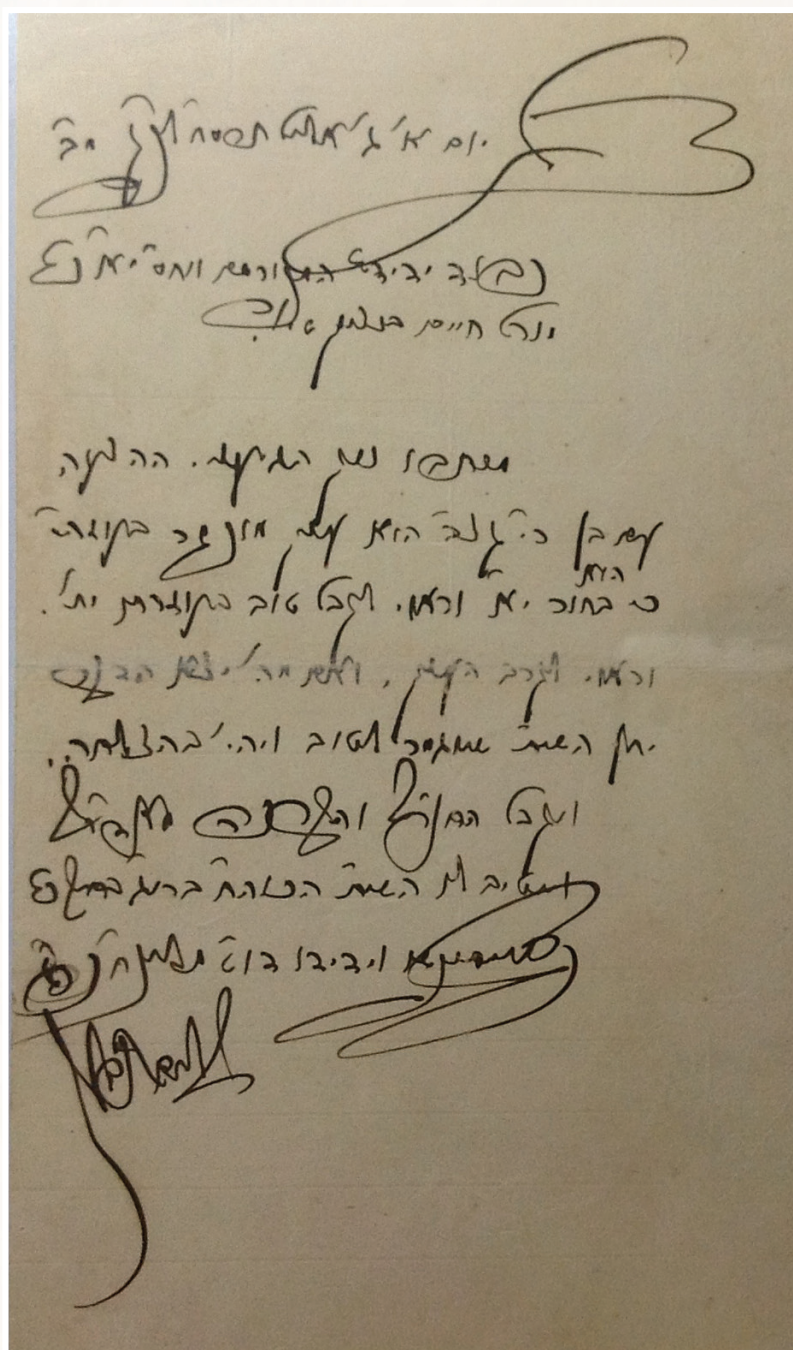
מכתבו נכון הגיעני. ההצעה עם בן
ר"י קצב' הוא ענין מוכשר בעזה"י כי
הוא בחור י"א וראוי לקבל טוב בעזרתו
ית'. וראוי לקרב הענין. ואם מה' יצא
הדבר יתן השי"ת שיוגמר לטוב ויהי'
בהצלחה.

ויקבל החוזה"ש והברכה מאדה"ש
וייטיב לו השי"ת הכוזה"ח ברו"ג בתוך
כו' כאוות נפשו וידידו דו"ש מלונ"ח
כה"י

שלום דובער

מ"ב: מעריענבאד.

ר"י קצב': ר' יהושע קצנלנבוניגן.

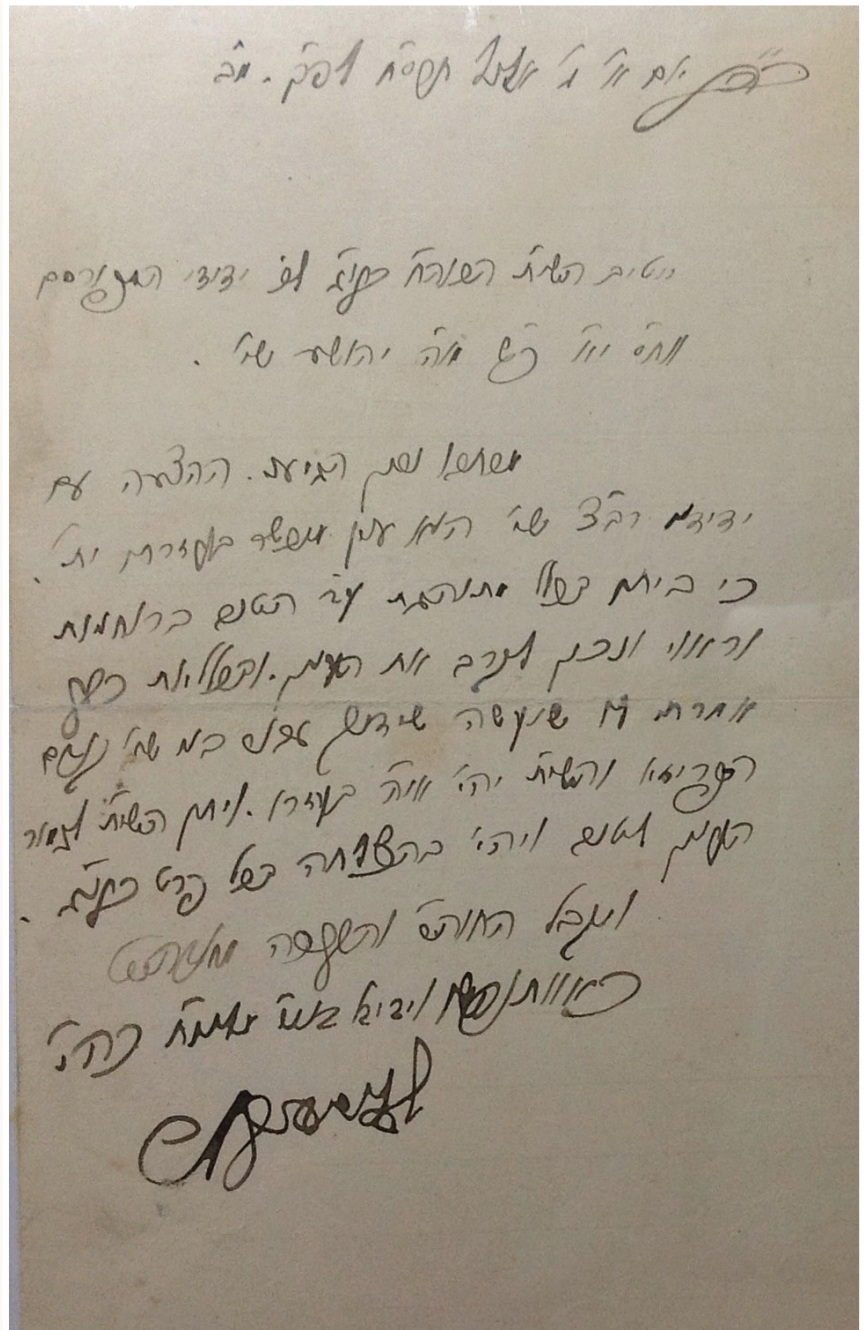
כ"ה יום א' ג' אלול תרס"ח לפ"ק
מ"ב

ייטיב השי"ת הכוה"ח ברו"ג
לכ' ידידי המפורסם ווח"ס
י"א כו' מו"ה יהושע שי'

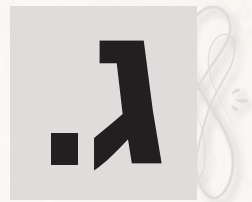
מכתבו נכון הגיעני. ההצעה
עם ידידנו רב"צ שי' הוא ענין
מוכשר בעזרתו ית', כי כיתו בכלל
מתנהגת ע"ד הטוב ברוחניות
ודאוי ונכון לקרב את הענין.
ובכלליות כבר אמרתי לו שיעשה
שידוך עבור בנו שי' קודם הפריזיו
והשי"ת יהי' אי"ה בעזרו. ויתן
השי"ת לגמור הענין לטוב ויהי'
בהצלחה בכל פרט ברו"ג.

ויקבל החוה"ש והכרכה
מאדה"ש כאוות נפשו וידידו
דו"ש מלונ"ח כה"י

שלום דובער

תכתובת בעניין כשרות המקווה בעיר גזאטסק (א)

אגרת רג באגרות קודש

ב"ה

כבוד ידידי המפורסם ווח"ס
נכבד י"א כו' מו"ה בניציון
שי'.

מכתבו הגיעני בדבר המקוה
האופן הקל שכותב הוא חמור
הרבה וצריך זהירות והשגחה
יתירה וח"ו להחליף הראשונה
בכזו. ולא יעשו חדשות והשי"ת
יהי בעזרם. וכטח מנקים את
המקוה לעתים כמו בכל עיירות
ישראל.

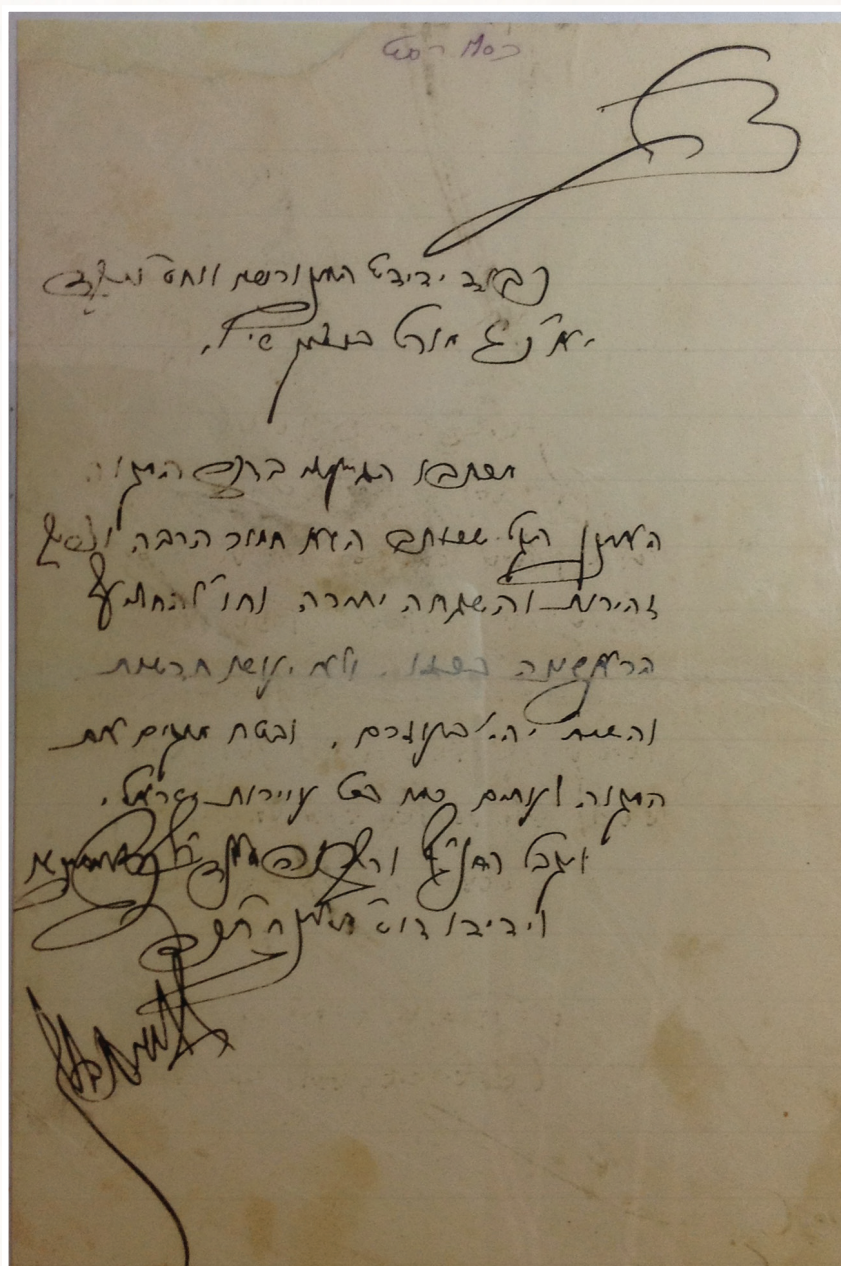
ויקבל החוה"ש והכרכה
מאדה"ש כאוות נפשו וידידו
דו"ש מלונ"ח תכה"י

שלום דובער

מע"ל נרשם "כסלו רס"ט".

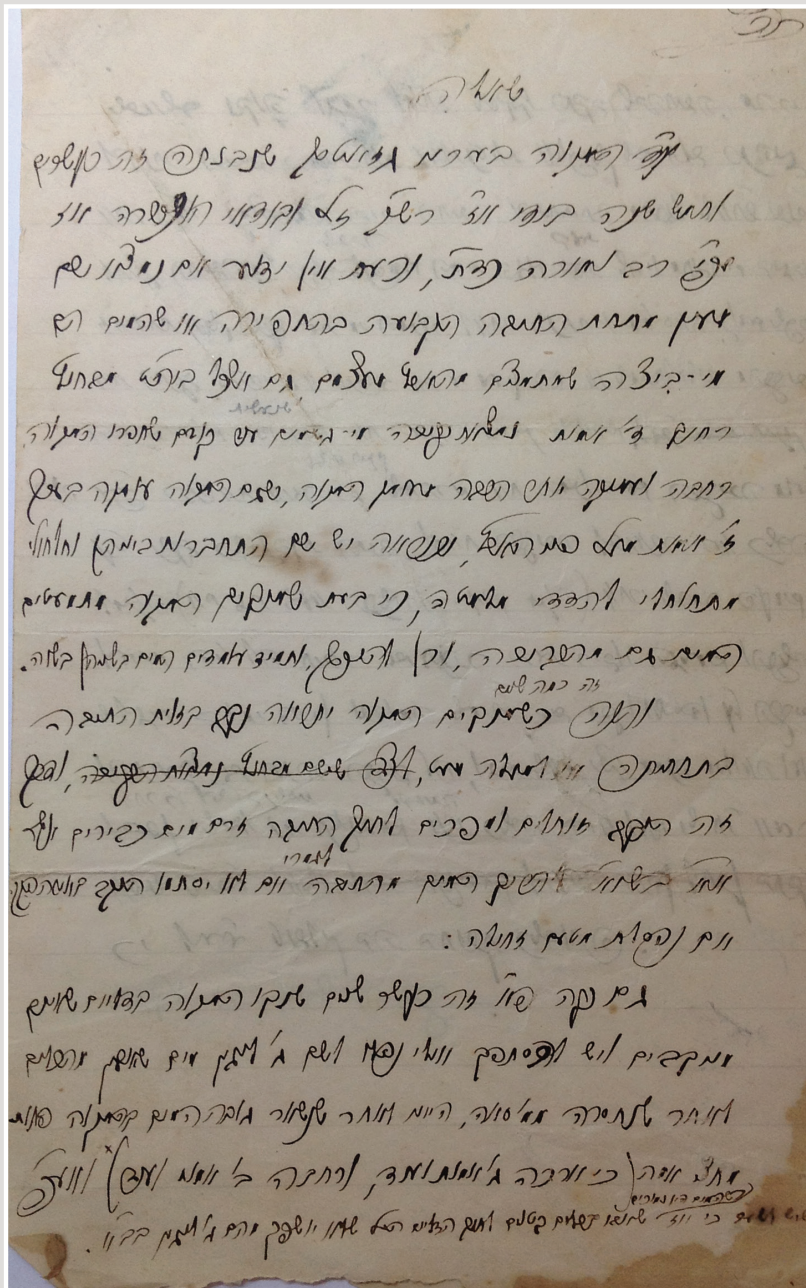
בדבר המקוה: ראה להלן בנספח א'
במכתב השואל.

האופן הקל: בשאלה לאגרת שז דלקמן
נראה שרצו להחליף מקוה המחוברת
למעין במקוה של מי גשמיים.

נספח א': מכתב הרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין אודות כשרות המקוה בגזאטסק

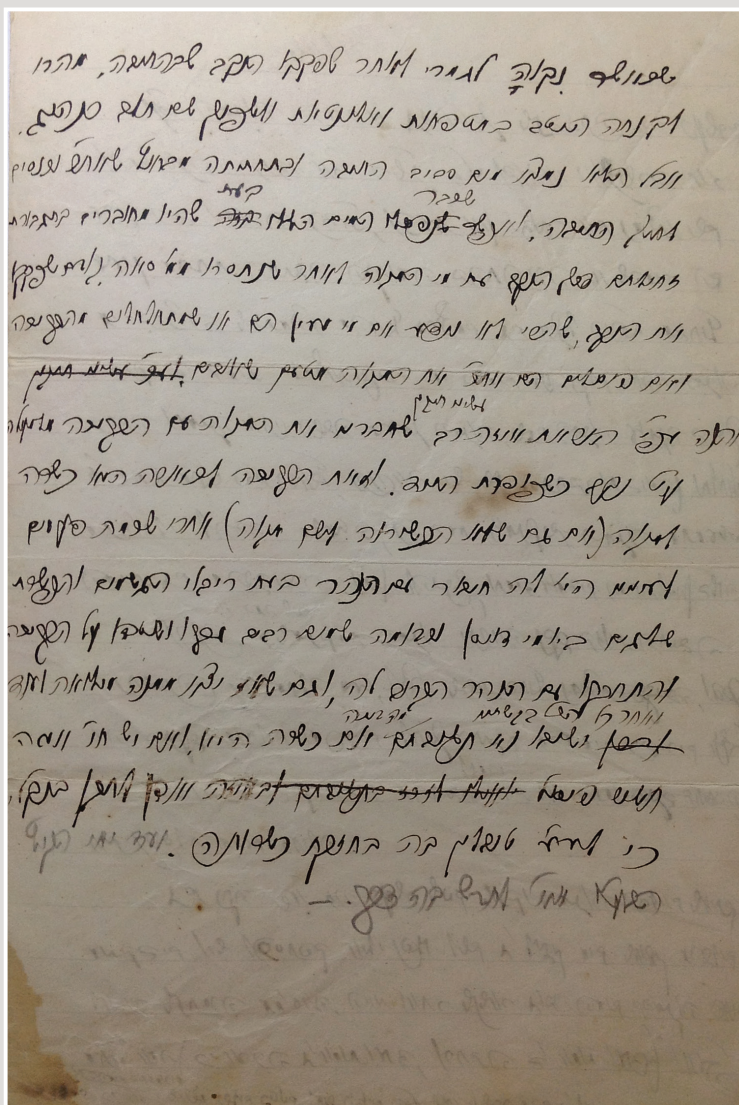
(עליה התשובה באגרת רג)

ב"ה
שאלה

ע"ד המקוה בעירנו
גזאטסק שנבנתה זה כעשרים
וחמש שנה בידי א"ז רש"ק
ז"ל וכודאי הוכשרה אז
עפ"י רב ומורה כד"ת, וכעת
אין ידוע אם נמצא שם
מעין מתחת התיבה הקבועה
בהחפירה או שהמים הם מי
ביצה שמתמצים מהארץ
מעצמם גם אצל ביה"ט
מבחוץ רחוק ד' אמות
נמצאת בריכה מי גשמים
שנעשית עוד קודם שחפרו
המקוה רחבה ועמוקה יותר
הרבה מעומק המקוה, שגם
המקוה עומקה בערך ז' אמות
מעל פני הארץ, וכנראה
יש שם התחברות ביניהן
וחלחולי מתחלחלי להדדי
מלמטה, כי בעת שמנקים
המקוה מתמעטים המים גם
מהבריכה, וכן להיפך. ותמיד
עומדים המים בשניהן בשוה.
והנה זה כמה שנים
כשמנקים המקוה יתראה נקב

כזוית התיבה בתחתיתה או למעלה מעט, ודרך זה הנקב זוחלין ומפכים לתוך התיבה זרם מים כבירים
אשר א"א כשו"א להריק המים מהתיבה לגמרי אם לא יסתמו הנקב באיזה פקק. אם נפסלת מטעם זחילה:

גם קרה פ"א זה כעשר שנים שנקו המים בדליים שאינם מנוקבים ויש להסתפק אולי נפלו לשם ג' לוגין מים שאובין מהכלים לאחר שנחסרה ממ' סאה, היינו לאחר שנשאר גובה המים בהמקוה פחות מחצי אמה (כי ארכה ג' אמות ועוד, ורחבה ב' אמות ועוד) שיש לשער כי אז כשהמים היו נמוכים שאבו בכלים קטנים לתוך הדליים הנ"ל שלא יושפק מהם ג' לוגין בב"א). ואע"פ שכאשר נקוה לגמרי לאחר שפקקו הנקב שבהתיבה, מהרו לקנחה היטב במטפחות ואלונטיות ולשפוך שם חלב כנהוג. אבל הלא נמצא מים סביב התיבה ובתחתיתה מבחוץ שאח"כ נכנסים לתוך התיבה. ואפשר שכבר נפסלו המים הללו בעת שהיו מחוברים בתגבורת זחילתם דרך הנקב עם מי המקוה לאחר שנחסרו ממ' סאה קודם שפקקו את הנקב שהרי לא נודע אם מי מעין הם או שמתחלחלים מהבריכה ואם פוסלים הם אח"כ את המקוה מטעם שאובים.

והנה עפ"י הודאת איזה רב עשינו תיקון שחברנו את המקוה עם הבריכה מלמעלה ע"י נקב כשפורפרת הנוד, וזאת הבריכה לכאורה היא כשרה למקוה (אם גם שלא הכשירה לשם מקוה) אחרי שכמה פעמים לעינינו הי' לה חיבור עם הנהר בעת ריבוי הגשמים והפשרת שלגים ביומי דניסן וכדומה שמים רבים גברו ושטפו על הבריכה והתחברו עם הנהר הקרוב לה, וגם שאז יצא ממנה מילואה ועוד.

ואחר כל הנ"ל בקשתינו ישיבו נא תשובתם מה דינה אם כשרה היא, ואם יש ח"ו איזה חשש פיסול ובאיזה אופן לתקן בנקל, כי לע"ע טובלין בה בחזקת כשרותה. ועד ימי הקיץ הבע"ל א"א לחדש בה דבר.

רש"ק: ר' שמעון קרימער, אבי אימו של רחב"צ.

תכתובת בעניין כשרות המקווה בעיר גזאטסק (ב)

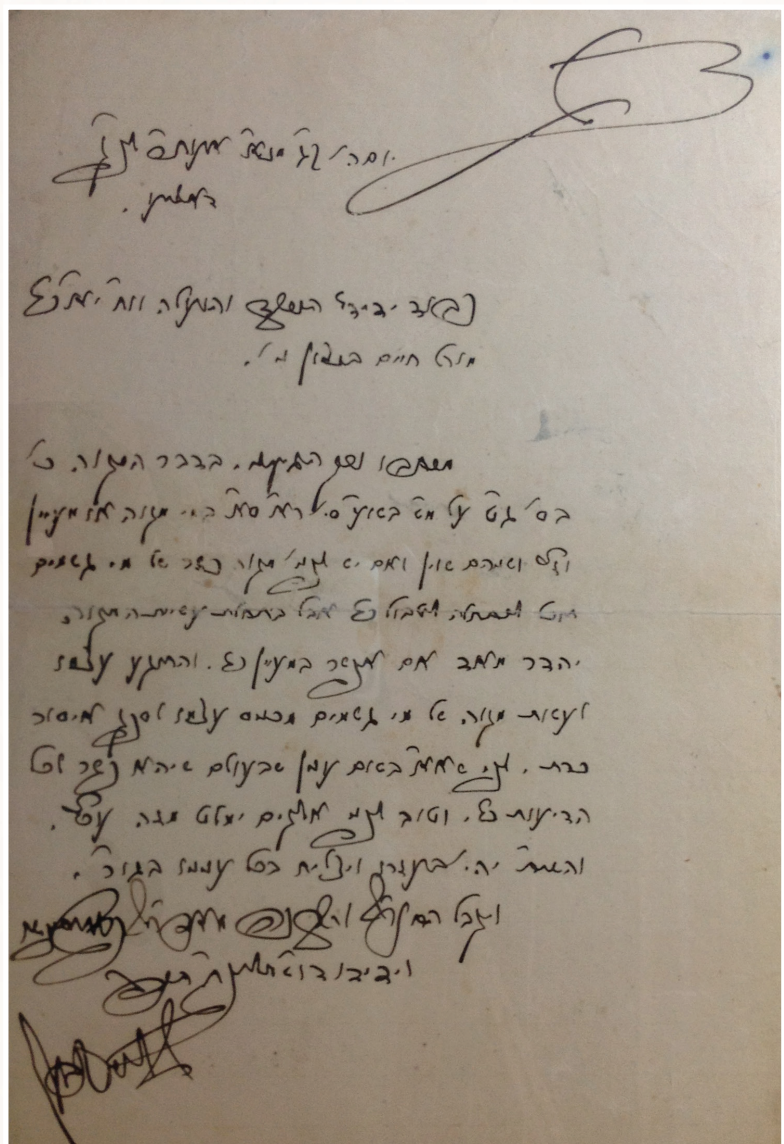
אגרת שז באגרות קודש

כ"ה ה' כ"ג מנ"א אעת"ד לפ"ק.
דאציע.

כבוד ידידי הנכבד והנעלה וו"ח י"א
כו' מו"ה חיים בנציון נ"י.

מכתבו נכון הגיעני, בדבר המקוה כ'
כס' ג"ט על מ"ש בשו"ע סי' ר"א ס"א
כמי מקוה או מעיין וז"ל ושניהם שוין
ואם יש לפני מקוה כשר של מי גשמים
יוכל לכתחלה לטבול כו' אבל בתחלת
עשיית המקוה יהדר מאד אם אפשר
כמעין כו', והתוקע עצמו לעשות מקוה
של מי גשמים מכניס עצמו לספק איסור
כרת, לפי שא"א בשום ענין שבעולם
שיהא כשר לכל הדיעות כו', וטוב לפני
אלקים ימלט מזה עכ"ל, והשי"ת יהי'
בעזרו ויצליח בכל עניניו בגו"ד.

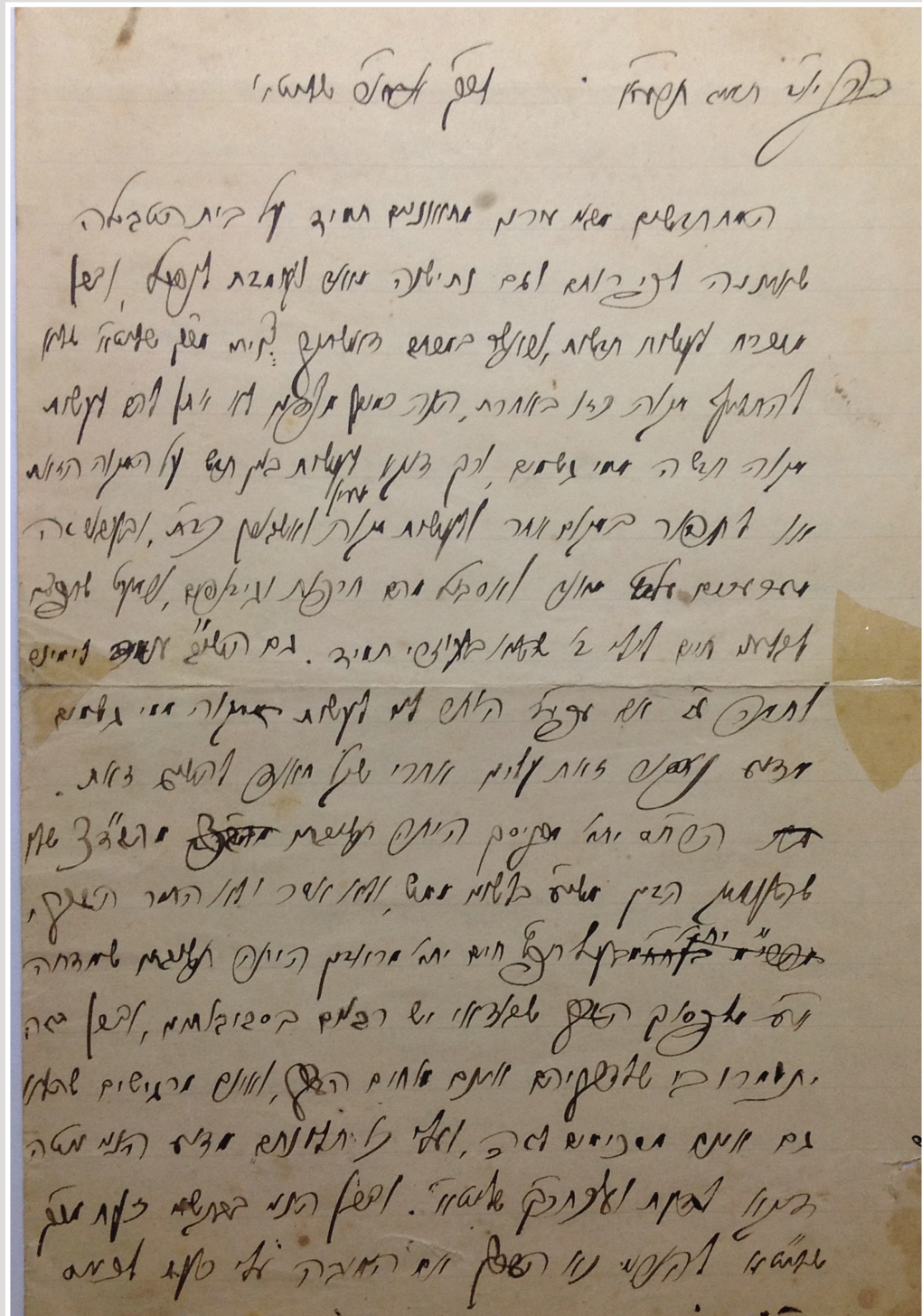
ויקבל החוה"ש והברכה מאדה"ש
כאוות נפשו וידידו דו"ש מלונ"ח תכה"י
שלום דובער

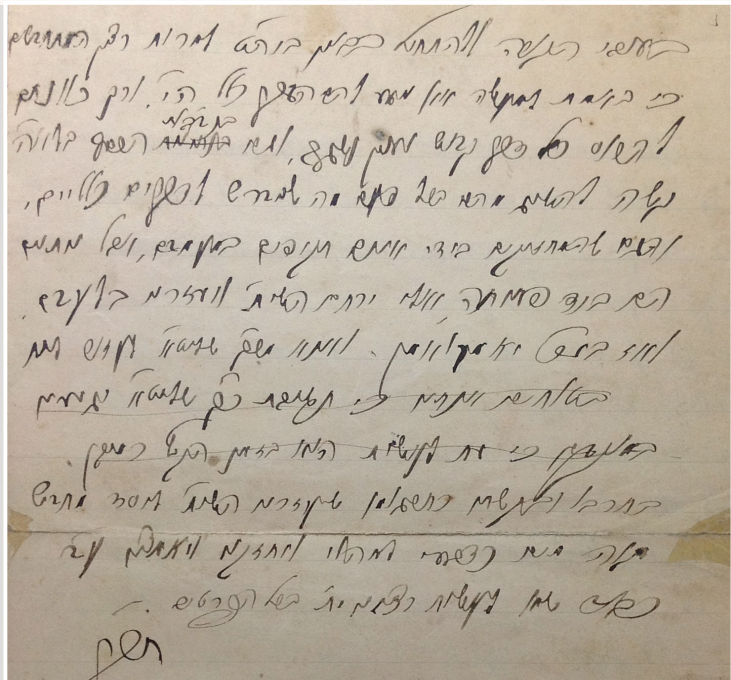

בדבר המקוה: ראה להלן בנספח ב' במכתב השואל.

נספח ב: מכתב הרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין אודות כשרות המקוה בגזאטסק

(עליה התשובה באגרת שז)

ב"ה יו"ד תמוז תרע"א.
לכ"ק אדמו"ר שליט"א

המתחדשים מבני עירנו מתאוננים תמיד על בית הטבילה שאיננה לפי רוחם וגם נתישנה מאד ועומדת לנפול, וככן מוכרח לעשות חדשות, וכאשר במכתב דאשתקד צויתי מכ"ק שליט"א שלא להחליף מקוה כזו באחרת, הנה כמובן מצדנו לא אתן להם לעשות מקוה חדשה ממני גשמים, ורק דוקא לעשות בנין חדש על המקוה הזאת, או לחפור במקום אחר ולעשות מקוה מעין ואשכודן כד"ת. ובעבור זה מערערים עלי מאד ואסכול

מהם חרפות וגידופים, וכמעט שחפצים לבלעני חיים לולי ד' שהוא בעוזרי תמיד. וגם השו"ב עומד לימינם ותמה ע"ז אם עפי"ד הותר לנו לעשות מקוה ממני גשמים מדוע נאסור זאת עלינו אחרי שקל מאוד להשיג זאת.

הרח"ס יחי' מבריסק היתה תשובתו מהבד"צ שלו שהעתיק הדין משו"ע בלשונו ממש, ולא אסר ולא התיר הדבר. מבעל חפץ חיים יחי' מראדין היתה תשובתו שמדחה א"ע מלפסוק הדבר שבודאי יש רבנים בסביבותינו. ובכן בזה יתימרו בי שלדבריהם אינם מוחים הדבר, ואינם מרגישים שהלא גם אינם מסכימים לזה. ועלי כל תלונתם מדוע הינני נוטה דוקא לדעת ועצת כ"ק שליט"א.

ובכן הנני בבקשתי כעת מכ"ק שליט"א להורני נא הדרך אם החובה עלי כעת לכנוס בעובי הקורה ולהתחיל בבנין ביה"ט למרות רצון המתחדשים כי באמת למעשה אין נוגע להם הדבר כלל ה"י, ורק כוונתם להרוס כל דבר קדוש וענין נשגב, וגם בנדבות הכסף בלא"ה קשה להשיג מהם בכל פעם מה שנדרש לדברים כלליים, והגם שמחזיקים בידי אינם תקיפים במעמדם, אבל נותנים הם ביד פתוחה. אולי ירחם השי"ת ויעזרני בלעדם ואז בע"כ יאמרו אמן. ואנא מכ"ק שליט"א לעזור לנו בחרבו ובקשתו כתרגומו שיעזרנו השי"ת ליסד מחדש מקוה מים כדבעי למהוי ויחזקנו ויאמצנו ע"ד כבוד שמו לעשות רצונו ית' בכל הפרטים.

חב"ד

[כאן נכתב פ"נ עבור בני משפחתו]

אשתקד: מכתב זה לא הגיע לידינו ככה"נ, כי אם הכוונה לאגרת הקודמת המובאת כאן, שבה כותב: "ח"ו להחליף הראשונה בכזו", הרי כבר עברו מאז שנתים וחצי.

הרח"ס: הרב חיים סולובייצ'יק.

תכתובת בעניין כשרות המקווה בעיר גזאטסק (ג)

אגרת שנג באגרות קודש

ב"ה אור יום ג' ט"ז כסלו תער"ג לפ"ק
ליזכאוויטש

כבוד ידידי' המפורסם ווח"ס
נכבד יר"א כו' מו"ה בנציון נ"י

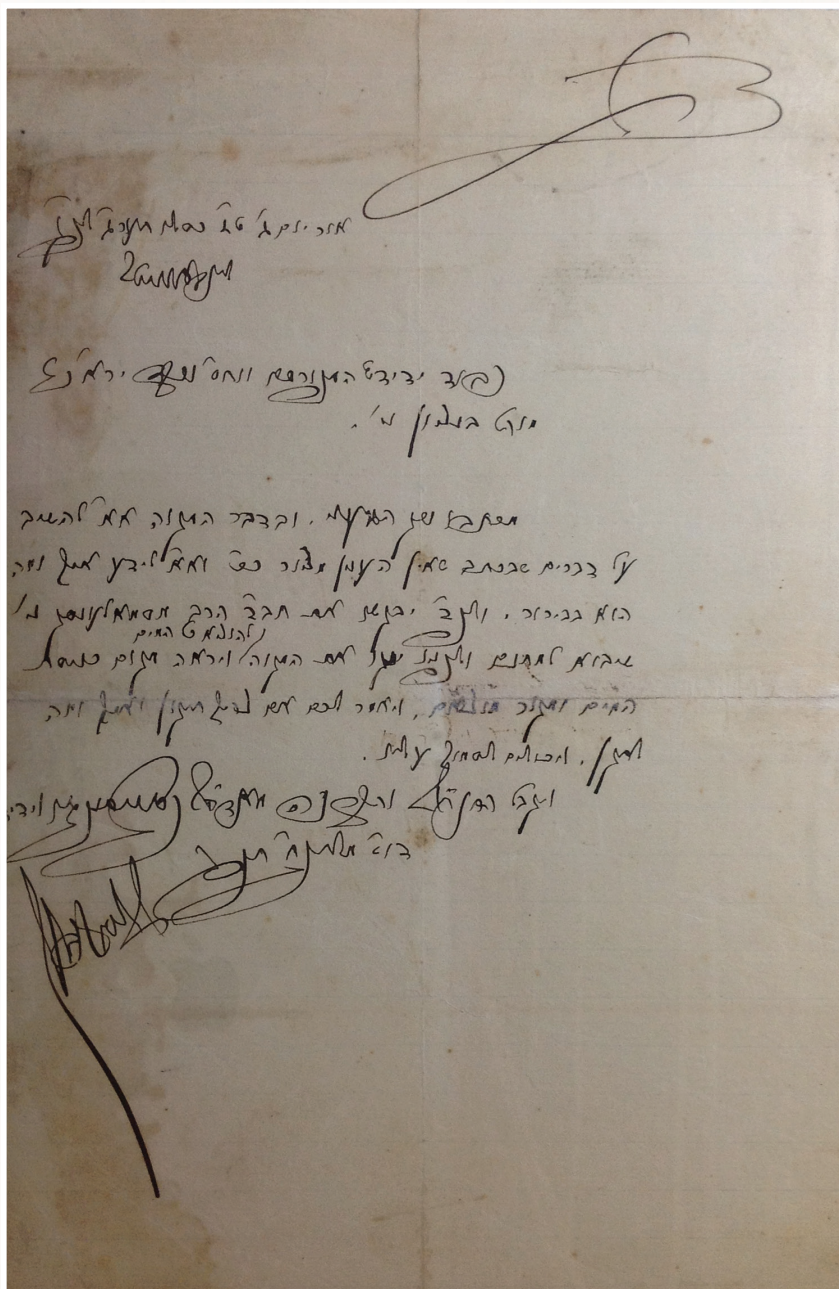
מכתבו נכון הגיעני וכדבר המקוה
א"א להשיב על דברים שבכתב שאין
הענין מצויר כ"כ וא"א לידע איך ומה
הוא בבירור, ולפ"ד יבקשו את חב"ד
הרב מסמאלענסק נ"י שיבוא למחנם
ולפניו ינקו את המקוה להוציא כל
המים ויראה מקום כניסת המים ומקור
מוצאם, ויאמר לכם אם צריך תיקון
איך ומה לתקן, ויכולים לסמוך עליו.

ויקבל החוזה"ש והברכה
מאדה"ש כאוות נפשו וידידו דו"ש
מלונ"ח תכה"י

שלום דוכער

ובדבר המקוה: ראה להלן בנספח ג' במכתב
השואל.

חב"ד הרב מסמאלענסק: חתן בן דודי (אדמו"ר
מהרש"ז מקאפוסט) הרב (העניך גינבורג)
מסמאלענסק. שאליו נכתבה האגרת הבאה (שנ"ד).

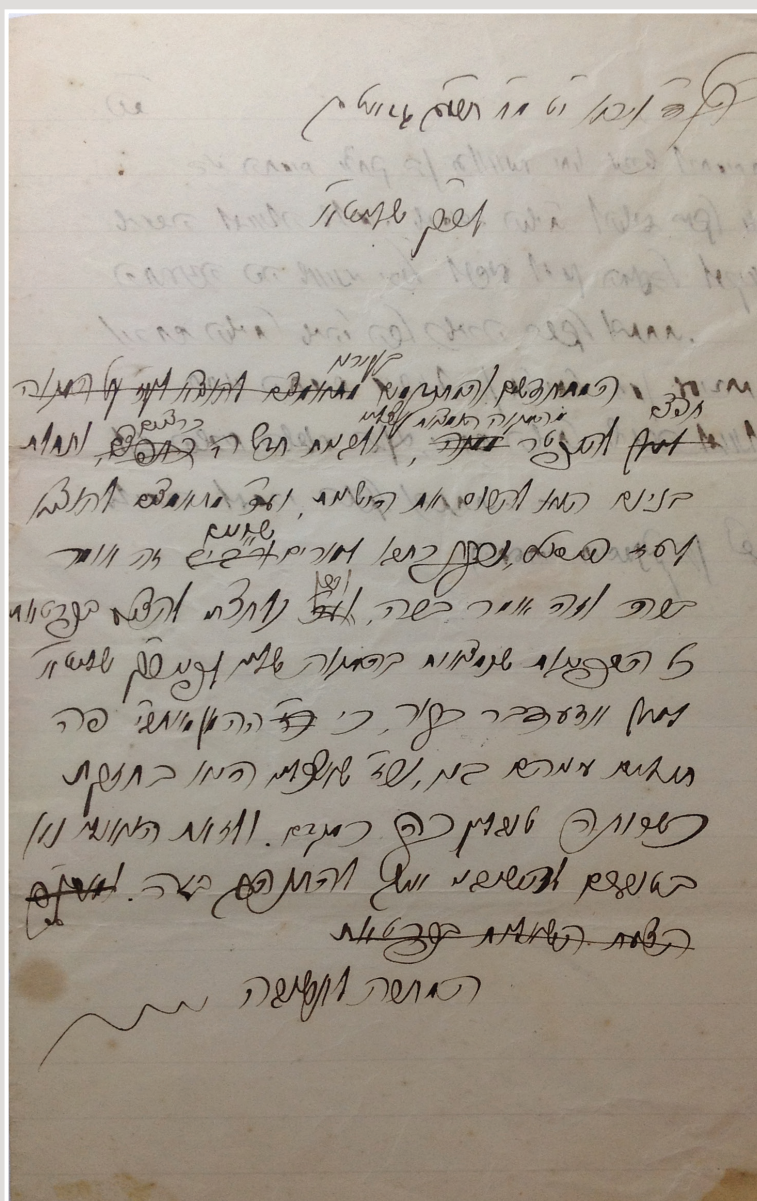
נספח ג: (טיוטת) מכתב הרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין אודות כשרות המקוה בגזאטסק

(עליה התשובה באגרת שנג)

ב"ה ד' וירא י"ט מ"ח תרע"ג גזאטסק
לכ"ק שליט"א

המתחדשים והמתקדמים
בעירנו חפצם להיפטר מהמקוה
הנמצאת אצלנו ולכנות חדשה
כרצונם, ותחלת בנינם הוא להרוס
את הישנות, וע"כ מתאמצים להוציא
לעז פיסול, וכבר כתבו למורים
שונים זה אומר בכה וזה אומר בכה.
ובכן נלחצתי להציע בפרטיות כל
הספיקות שנמצאות בהמקוה שלנו
לפני כ"ק שליט"א למען אדע דבר
ברור, כי ההמון מאחב"י פה תולים
עיניהם בנו, וכ"ז שאצלינו היא
בחזקת כשרותה טובלין בה כמקדם.
ולזאת הואילו נא בטובכם להשיבני
איך להתנהג בזה.

המחכה לתשובה

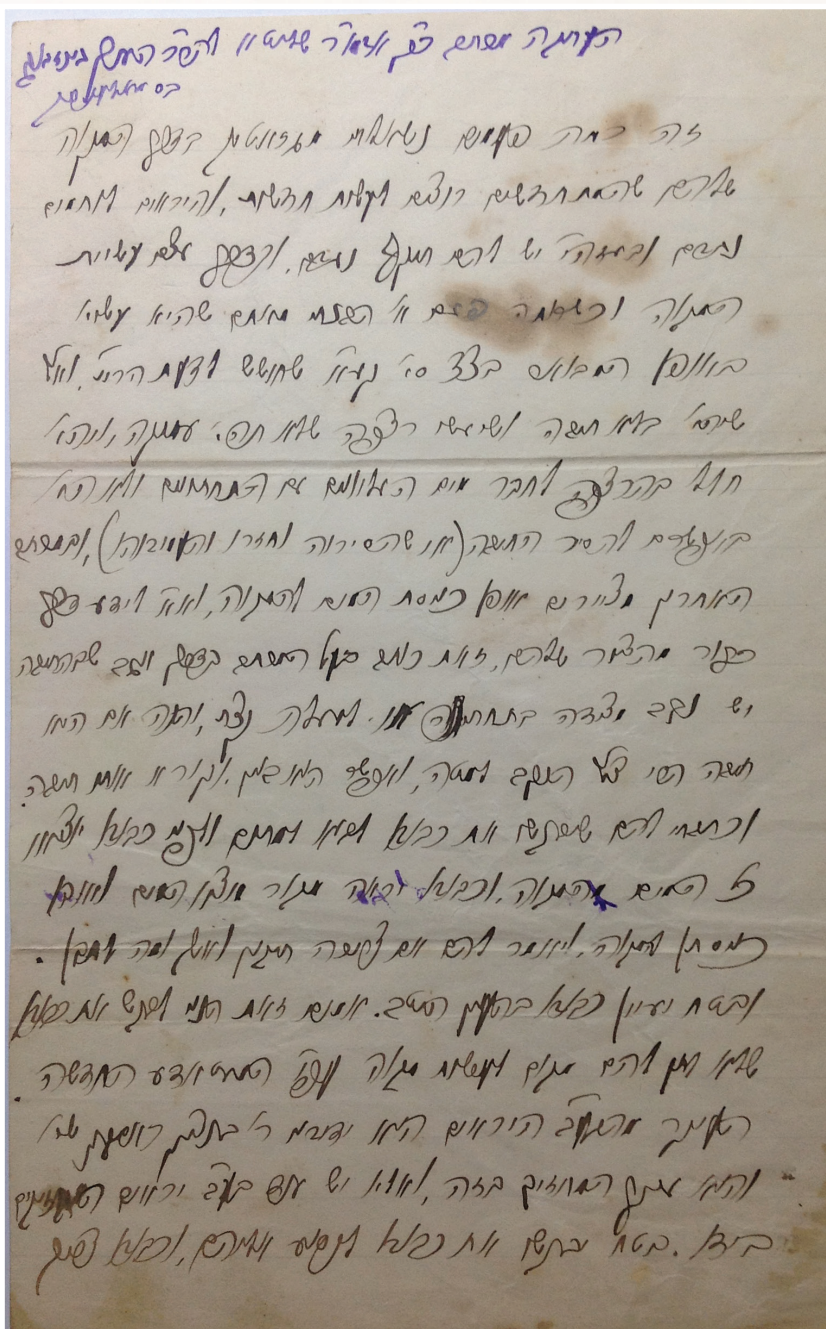
תכתובת בעניין כשרות המקווה בעיר גזאטסק (ד)

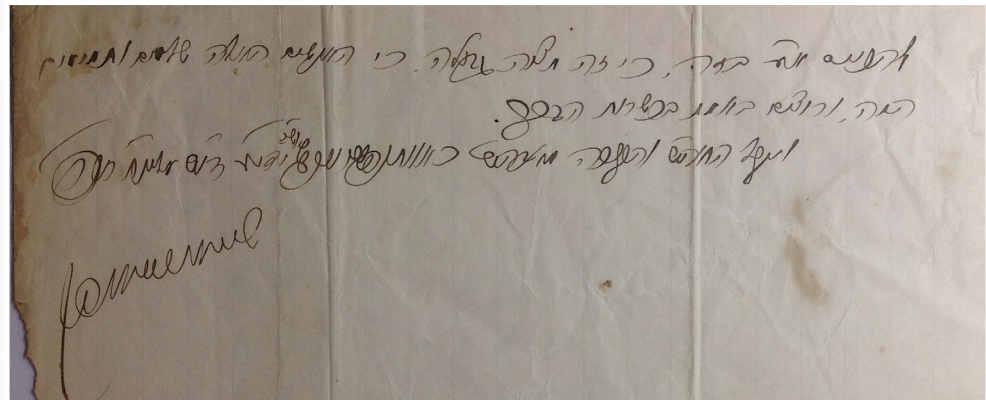

אגרת שנד באגרות קודש

זה כמה פעמים נשאלתי מגזאטסק בדבר המקוה שלהם שהמתחדשים רוצים לעשות חדשות, והיראים לוחמים נגדם ובעזה"י יש להם תוקף נגדם. וכדבר עצם עשיית המקוה וכשרותה פעם א' הכנתי מאתם שהיא עשוי' כאופו המכואר בצ"צ סי' קע"א שחושש לדעת רי"ו וא"ל שיהי' בלא תיבה ושיעשו רצפה שלא תהי' עמוקה, ויהא חלל בהרצפה לחבר מים העליונים עם התחתונים, ולא הי' באפשרם להסיר התיבה (או שהסירוה וחזרו והעמידוהו). ובמכתב האחרון מציירים אופו כניסת המים להמקוה, וא"א לידע דבר ברור מהציור שלהם. זאת כותב בעל המכתב בדרך אנב שבהתיבה יש נקב מצידה בתחתיתה או למעלה קצת, והנה אם היא תיבה הדי צ"ל הנקב למטה, ואפשר הוא בנין וקורא אותו תיבה.

וכתבתי להם שיבקשו את כבודו לבוא למחנם ולפני כבודו

יוציאו כל המים מהמקוה, וכבודו יראה מקור מוצא המים ואופן כניסתן להמקוה, ויאמר להם אם צריכה תיקון ואיך ומה לתקן. ובטח יעיין כבודו בהעניין היטב. אמנם זאת הנני לבקש את כבודו שלא ליתן להם מקום לעשות מקוה עפ"י המעטאדע החדשה.

והעיקר מהבעה"ב היראים הוא ידידנו ר' בנציון ראסקין שי' והוא עיקר המחזיק בזה, ואילו יש עוד בע"ב יראים המחזיקים בידו. בטח יבקשו את כבודו לנסוע אליהם, וכבודו צריך להכניס א"ע בזה, כי זה מצוה גדולה, כי האנשים האלה שלמים ותמימים המה ורוצים באמת בכשרות הדבר.

ויקבל החוה"ש והברכה מאדה"ש כאוות נפשו וש"ב ידי"ע דו"ש מלונ"ח תכה"י

בראש המכתב נכתב ע"י המעתיק (הרחב"צ): העתקה מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א להר"ר העניך גינזבורג בסמאלענסק. לכללות העניין ראה אגרת הקודמת (שנ"ג).

הפּעראַוואַד

אגרת שנו באגרות קודש

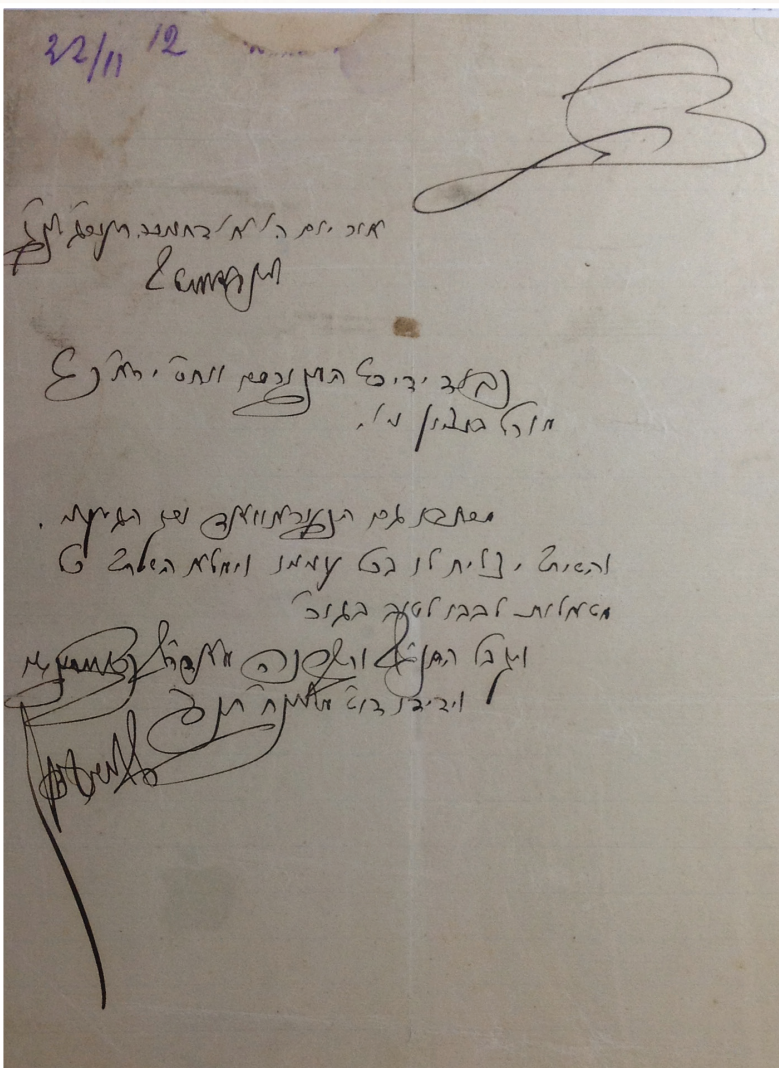
ב"ה אור יום ה' א' דחנוכה תער"ג לפ"ק
ליובאוויטש

כבוד ידידי המפורסם ווח"ס יד"א כו'
מו"ה בנציון נ"י

מכתבו גם הפּעראַוואַד נכון הגיעני,
והשי"ת יצליח לו בכל עניניו וימלא השי"ת
כל משאלות לבבו לטוב בגו"ד.

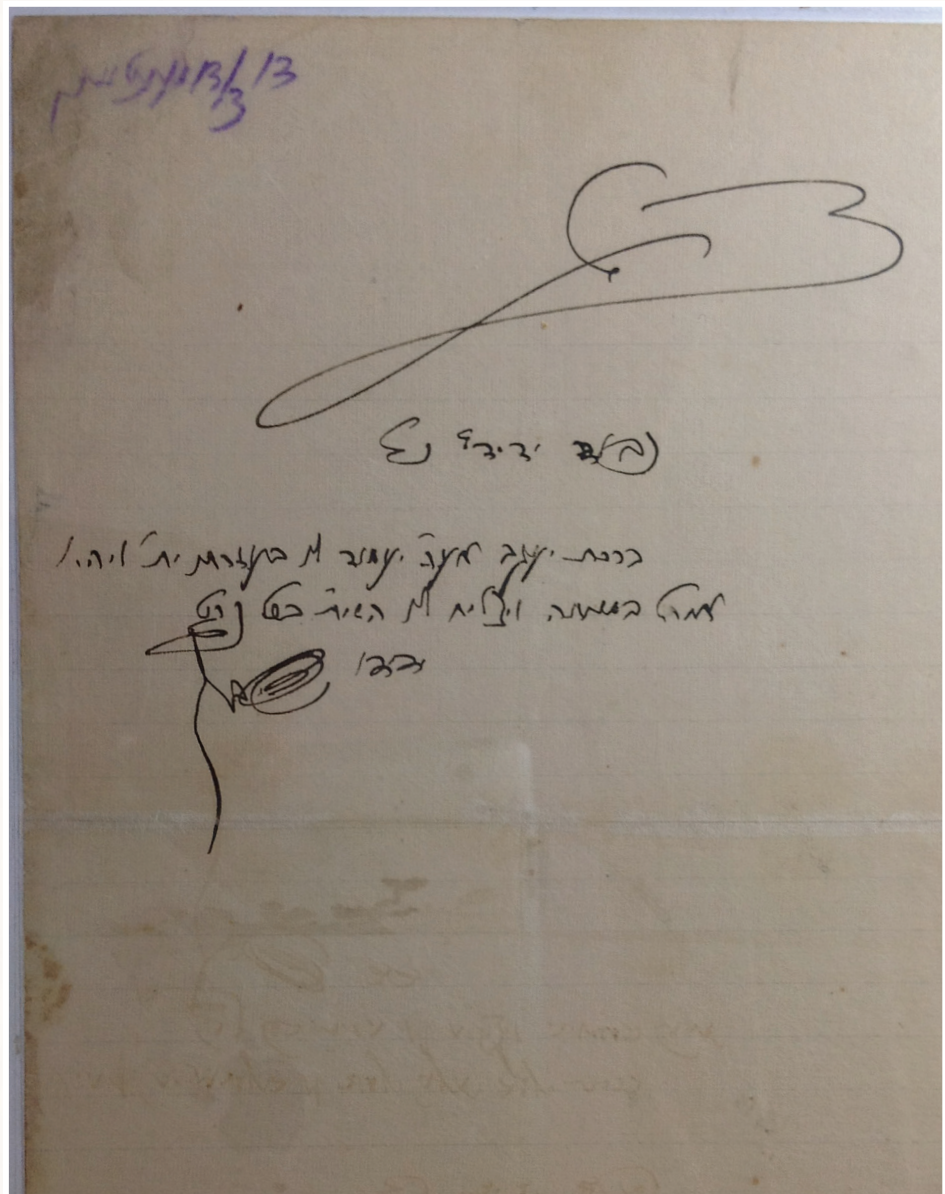
ויקבל החוה"ש והברכה מאדה"ש
כאוות נפשו וידידו דו"ש מלונ"ח תכה"י
שלום דובער

פּעראַוואַד: המחאה. ראה באג"ק שם בשוה"ג.

ברכת יעקב אבינו

אגרת שעד* באגרות קודש

ב"ה

כבוד ידידי כו'

ברכת יעקב אע"ה
יעמוד לו בעזרתו ית' ויהי'
אי"ה במנוחה ויצליח לו
השי"ת בכל פרט

ידידו

שד"ב

האגרת נכתבה ברמז, שכנראה קשורה לעניינים שהשתיקה יפה להם. בלי תאריך ופניה בראשה [שנרמז בתיבת כו'] והחתימה שונה מכל שאר החתימות שהגיעו לידינו, שכנראה גם זה כדי להסתיר את שם הכותב. ומ"מ ברור מתוך הכתב שנכתבה ע"י רבנו.

בראשה נרשם, ע"י מקבל האגרת: "מענטאן. 13.3.13" היינו שנכתבה ע"י רבנו בהיותו במענטאן (לצרכי בריאותו), ונתקבלה ב13.3.13 ללוח היוליאני, שחל בי"ז אד"ש תער"ג.

[אבל ראה: שמואל קראוס, "רמז נבואי מרבי לרבי", ב"מ 235 (תשנ"ט), עמ' 36, דיון בתאריך אגרת זו והאגרות הבאות]

ברכה על רשיון העסק

אגרת תח באגרות קודש

ט.

ב"ה

כבוד ידידי המפורסם וו"ח נכבד
יר"א כו' מו"ה בנימין נ"י

מכתבו נכון הגיעני. הענין מנעויל
ולפה"נ הוא ענין המתקבל. ויתן השי"ת
שיכוא לידי גמר טוב.

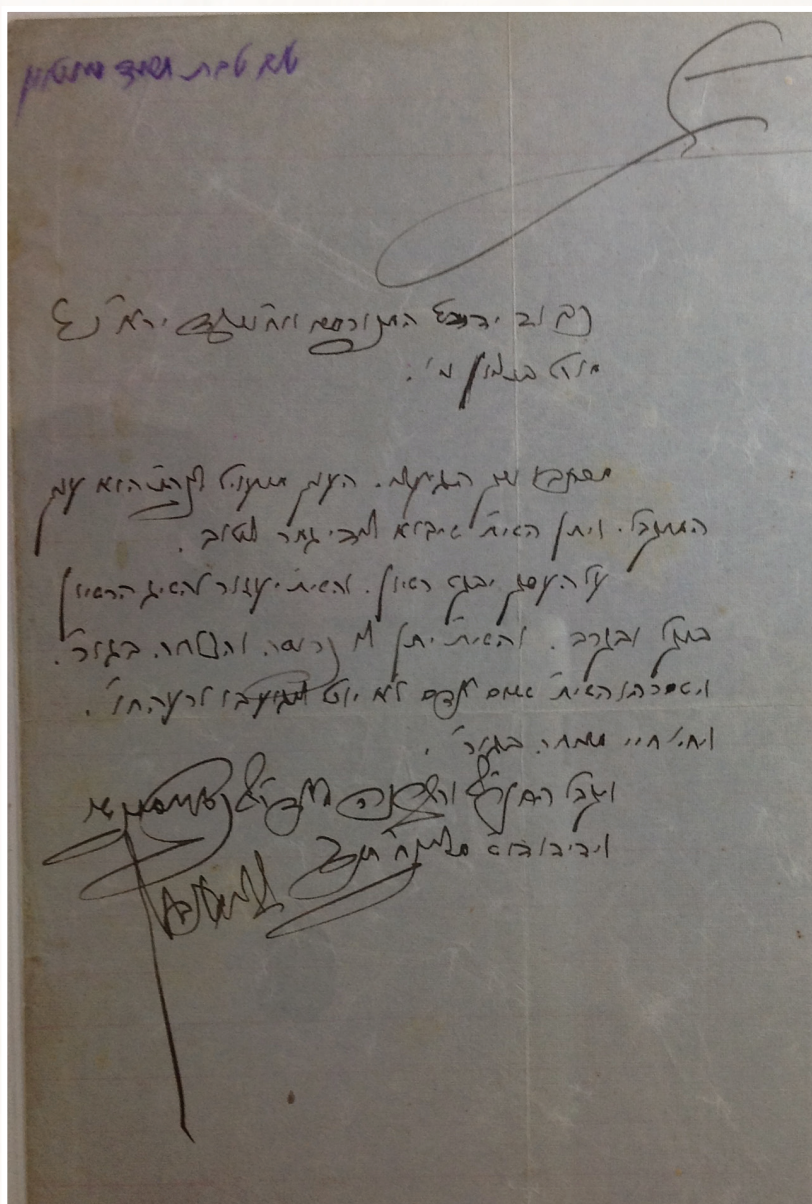
על העסק יבקש רשיון, והשי"ת
יעזור להשיג הרשיון בנקל ובקרב,
והשי"ת יתן לו פרנסה והצלחה בגו"ר.

וישמרהו השי"ת ששום אדם לא
יוכל לנגוע בו לרעה ח"ו, ויחי' חיי
מנוחה בגו"ר.

ויקבל החוה"ש והברכה מאדה"ש
כאוות נפשו וידידו דו"ש מלונ"ח תכה"י

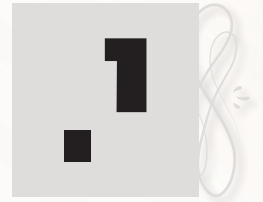
שלום דובער

בלי תאריך. בראשה נכתב [ע"י המקבל] "טוב
טבת תרעד מענטאן".

ברכה לפרנסה

אגרת תלד באגרות קודש

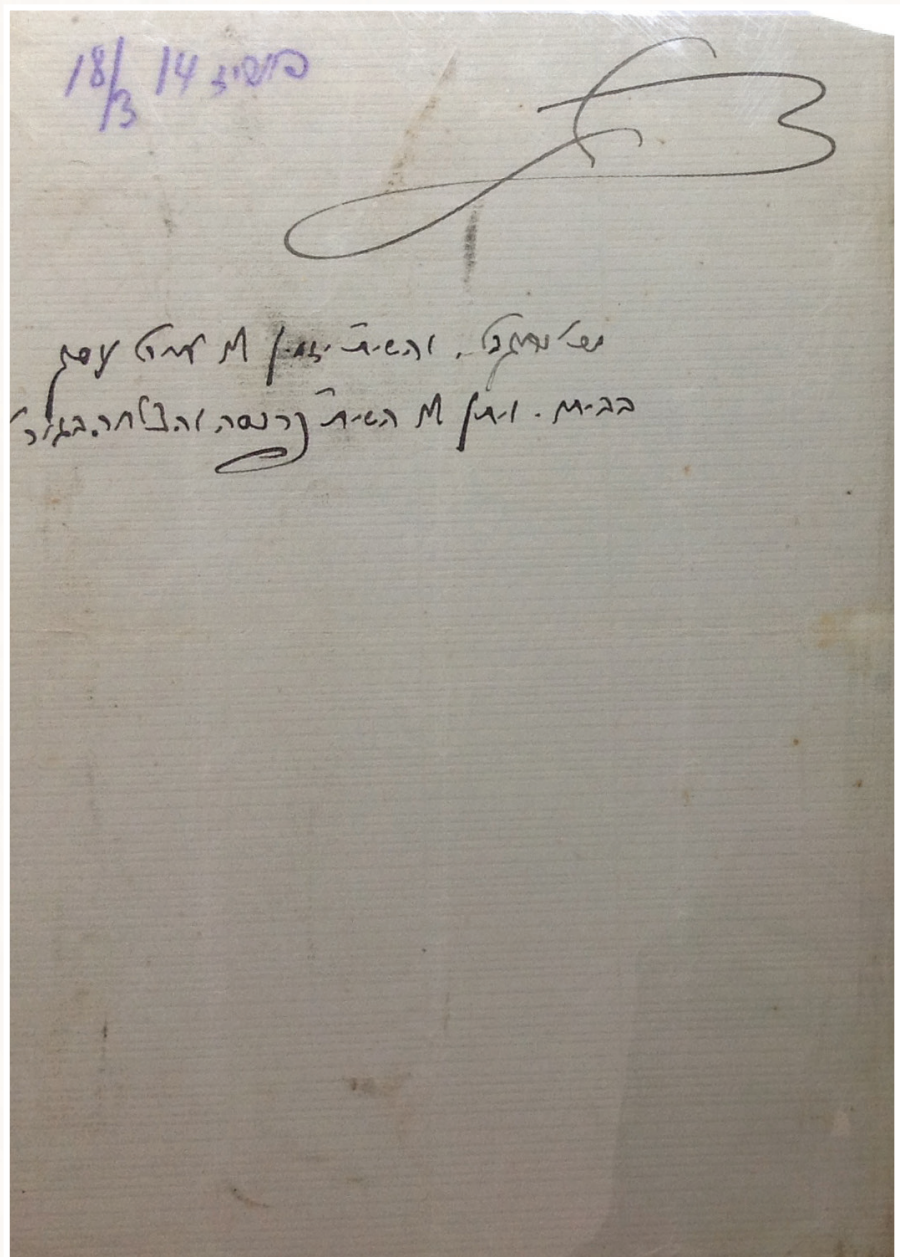

ב"ה

מכ' נתקבל, והשי"ת יזמין
לו אי"ה עסק בביתו, ויתן לו
השי"ת פרנסה והצלחה כגו"ר.

שלום דובער

בלי תאריך, ובראשה נרשם [ע"י
מקבל האגרת] "פאריז 14 18/3"
היינו שנכתבה ע"י רבנו בהיותו
בפאריז [בדרך בנסיעתו ממענטאן
לויסבאדען] ונתקבלה ב 18.3.14
ללוח היוליאני, שחל בד' ניסן
תרד"ע.

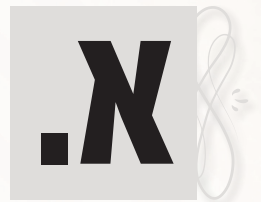
אגרות קודש
בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע
להרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין

תואר פני הוד כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

ברכה לרפואה שלימה

אגרת ג'תשצ באגרות קודש

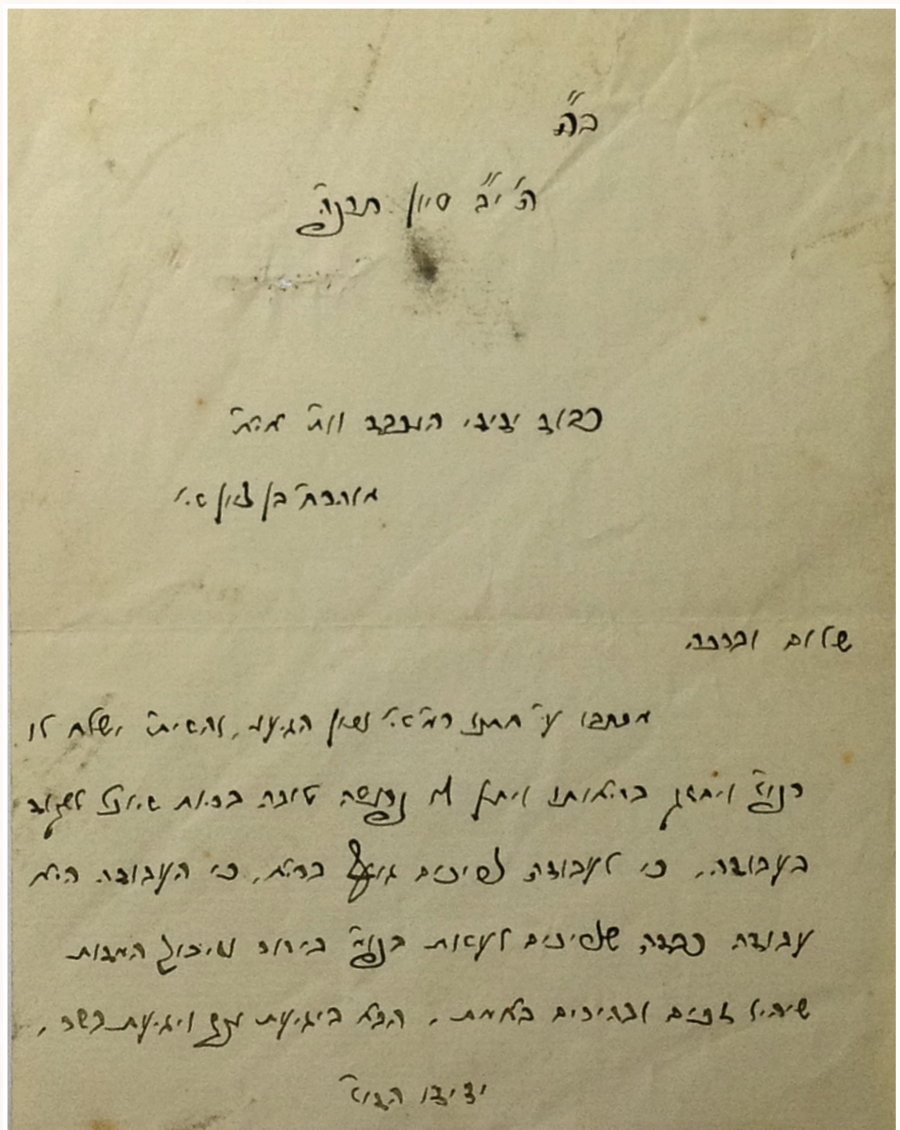

ב"ה
ה' י"ב סיון תרפ"ה
כבוד ידידי הנכבד ור"ח אי"א
מוהר"ח בן ציון שי'
שלום וברכה

מכתבו ע"י חתנו ר"מ שי'
נכון הגיעני, והשי"ת ישלח
לו רפו"ש ויחזק בריאותו ויתן
לו פרנסה טובה בריוח שיוכל
לשקוד בעבודה, כי לעבודה
צריכים גוף בריא, כי העבודה
היא עבודה כבדה שצריכים
לעשות בפו"מ בירוד וזיכוד
המדות שיהיו זכים ובהירים
באמת, הבא ביגיעת נפש
ויגיעת בשר,

ידידו הדו"ש

ר"מ: ר' מיכאל קצנלבויגן

הגעת אדמו"ר לריגא ופרישת שלום לאנ"ש

אגרת שמה באגרות קודש

ב"ה
ב' ה' מ"ח תרפ"ח
ריגא
ידידי וו"ח אי"א מוהר"ח בן ציון
שי'
שלום וברכה.

כאנו ת"ל כולנו צלחה,
והשי"ת יזכנו לשמוע ולהשמיע
אך טוב בגו"ד. יודיעני אם הסתדר
בעניניו, והשי"ת יעזרהו בפרנסה
טובה ובמנוחה בגו"ד,

ידידו הדו"ש ומברכו

יוסף יצחק

יפרוש נא גיני בשלום אנ"ש
שי' אשר בנאוי דערעזונא בכלל
ולכל אחד בפרט, רמ"ח שי' רש"י
שי' סאלאד', ר"נ שי' האחים ר"ס
ור"מ, וביחוד לכנו ר"י שי' שו"ב.

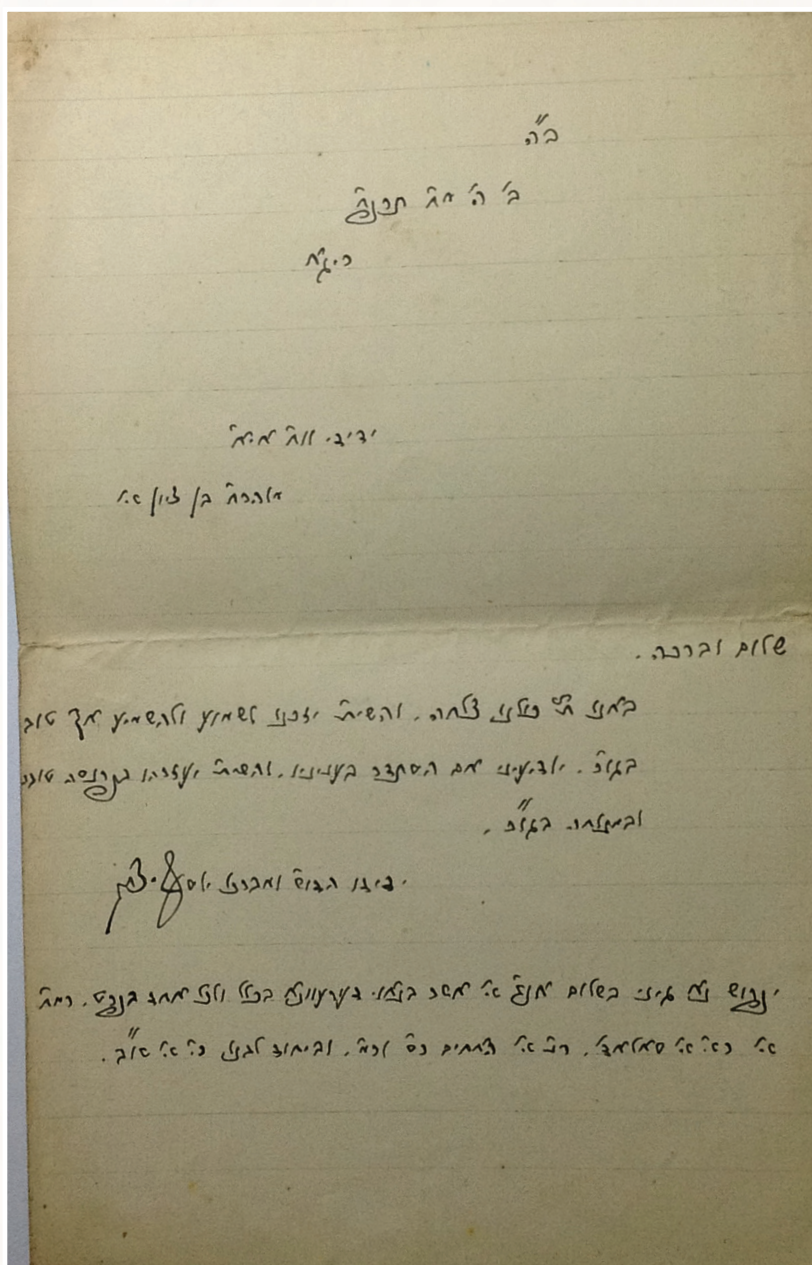
רמ"ח: ר' משה חיים דובראווסקי.

רש"י שי' סאלאד': ר' שמואל יעקב
סאלאדאווניקאוו.

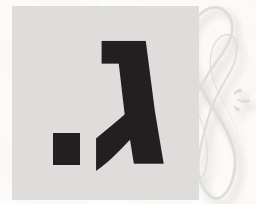
ר"נ שי': ר' ניסן נעמענאוון.

האחים ר"ס ור"מ: ר' סענדר ומאיר פרידמן.

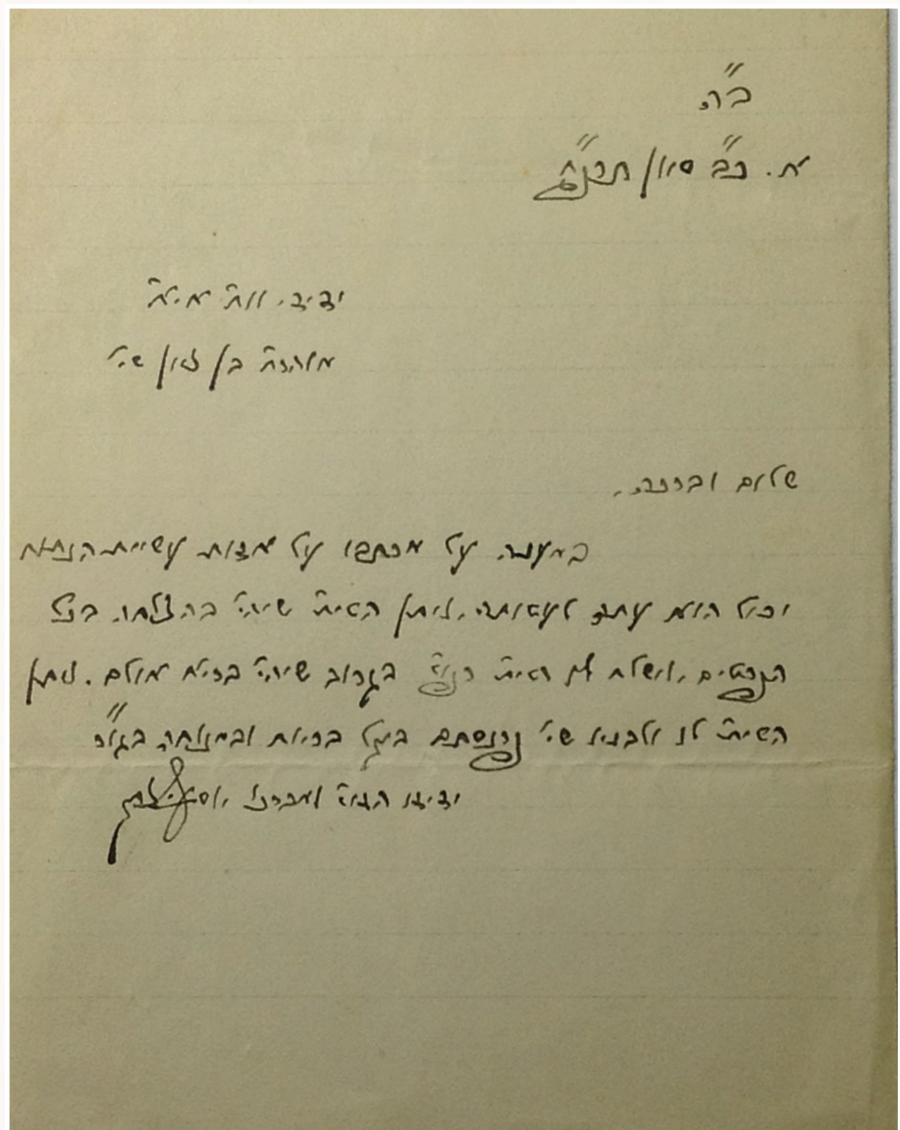
בנו ר"י: ר' יצחק רסקין.

הסכמה וברכה לניתוח

ב"ה
א. כ"ב סיון תרפ"ח
ידידי וו"ח אי"א
מוהר"ח בו ציון שי'
שלום וברכה,
במענה על מכתבו על
אודות עשיית הנתוח יכול
הוא עתה לעשותה, ויתן לו
השי"ת שיהי' בהצלחה בכל
הפרטים, וישלח לו השי"ת
רפו"ש בקרוב שיהי' בריא
אולם. ויתן השי"ת לו ולבניו
שי' פרנסתם בנקל בריוח
ובמנוחה בגו"ד
ידידו הדו"ש ומברכו
יוסף יצחק

המעבר ללנינגרד

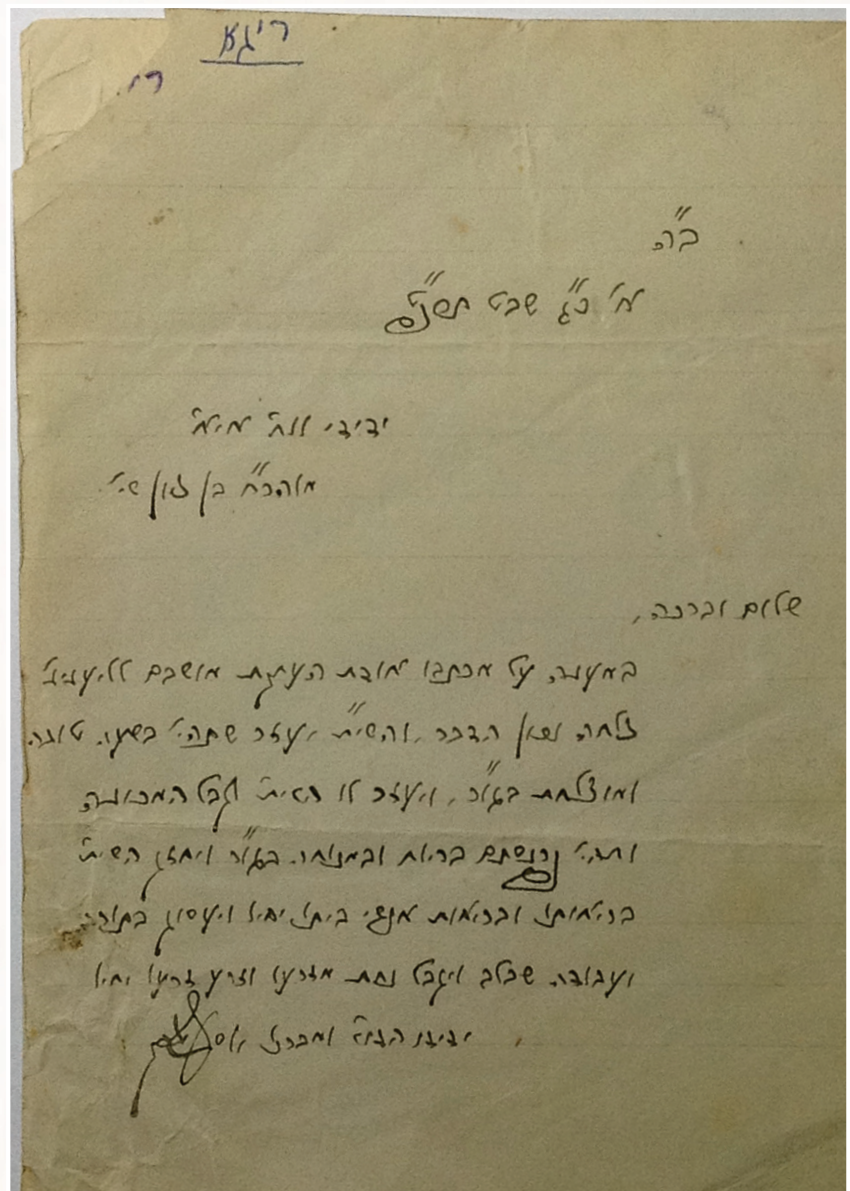
ב"ה
א' כ"ג שבט תרפ"ט
ידידי ור"ח אי"א
מוהר"ח בן ציון שי'
שלום וברכה,

במענה על מכתבו אודות
העתקת מושבם לליעניני' צלחה נכון
הדבר, והשי"ת יעזר שתהיה בשעה
טובה ומוצלחת בגו"ר, ויעזר לו
השי"ת לקבל המכונה ותהי פרנסתם
בריוח וכמנוחה בגו"ר ויחזק השי"ת
בריאותו ובריאות אנשי ביתו יחיו
ויעסוק בתורה ועבודה שכלב ויקבל
נחת מזרעו וזרע זרעו יחיו

ידידו הדו"ש ומברכו

יוסף יצחק.

לפועל עברו ר' חיים בנציון וזוגתו לגור
בלנינגרד רק בקיץ תר"צ (ראה יומן בנס ר'
יעקב יוסף רסקין משנת תרצ"א)

אגרות
בגוכתי"ק כ"ק הרה"ק מהורש"ז נ"ע
להרה"ח וכו' חיים בנציון רסקין

כ"ק אדמו"ר הגאון, חסידא ופרישא, כבוד קדושת שם תפארתו מהור"ר שלמה זלמן - מהורש"ז בן הוד אדמו"ר הגאון חסידא ופרישא כבוד קדושת שם תפארתו מרנא ורבנא ר' יהודה לייב - מהורי"ל מקאפוסט.

כ"ק אדמו"ר מהורש"ז נולד בשנת תק"ץ בעיר ליובאוויטש והוא בנו בכורו של הוד כ"ק אביו אדמו"ר מהורי"ל. כשהי' בן שלשים ושבע הסתלק הוד כ"ק אדמו"ר מהורי"ל - ג' מרחשון תרכ"ז - וישב על הוד כ"ק אביו אדמו"ר מהורי"ל נ"ע בעיר קאפוסט.

כ"ק אדמו"ר מהורש"ז הוא דור חמישי לנשיאי חסידי חב"ד.

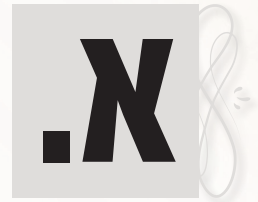
במשך שלשים וארבע שנות נשיאותו - מרחשון תרכ"ז, אייר תר"ס - פעל ועשה בהנוגע לטובת כלל ישראל נוסף על כל מה שפעל ועשה לטובת חסידי חב"ד, כמבואר בדברי ימי נשיאי חב"ד.

בחורף תר"ס חלה במאד ומזמן לזמן נתגברה מחלתו ובשבת קדש פרשת אם בחוקתי בעשרים ושבעה לחדש אייר תר"ס נסתלק ומ"כ בעיר קאפוסט פלך מאהליב.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

[מרשימת כ"ק אדמו"ר מהורי"ל צ"ע, שנדפסה במדור "זכרון זכות אבות". 'הקריאה והקדושה', אייר תש"ד]

בעניין סודי

ב"ה יום ה' ח' תמוז תרמ"ז.
קאפוסט

ת"ל החויה"ש עה"ת [?]

מכתבו מן כ' סיון קבלתי
במועדו.

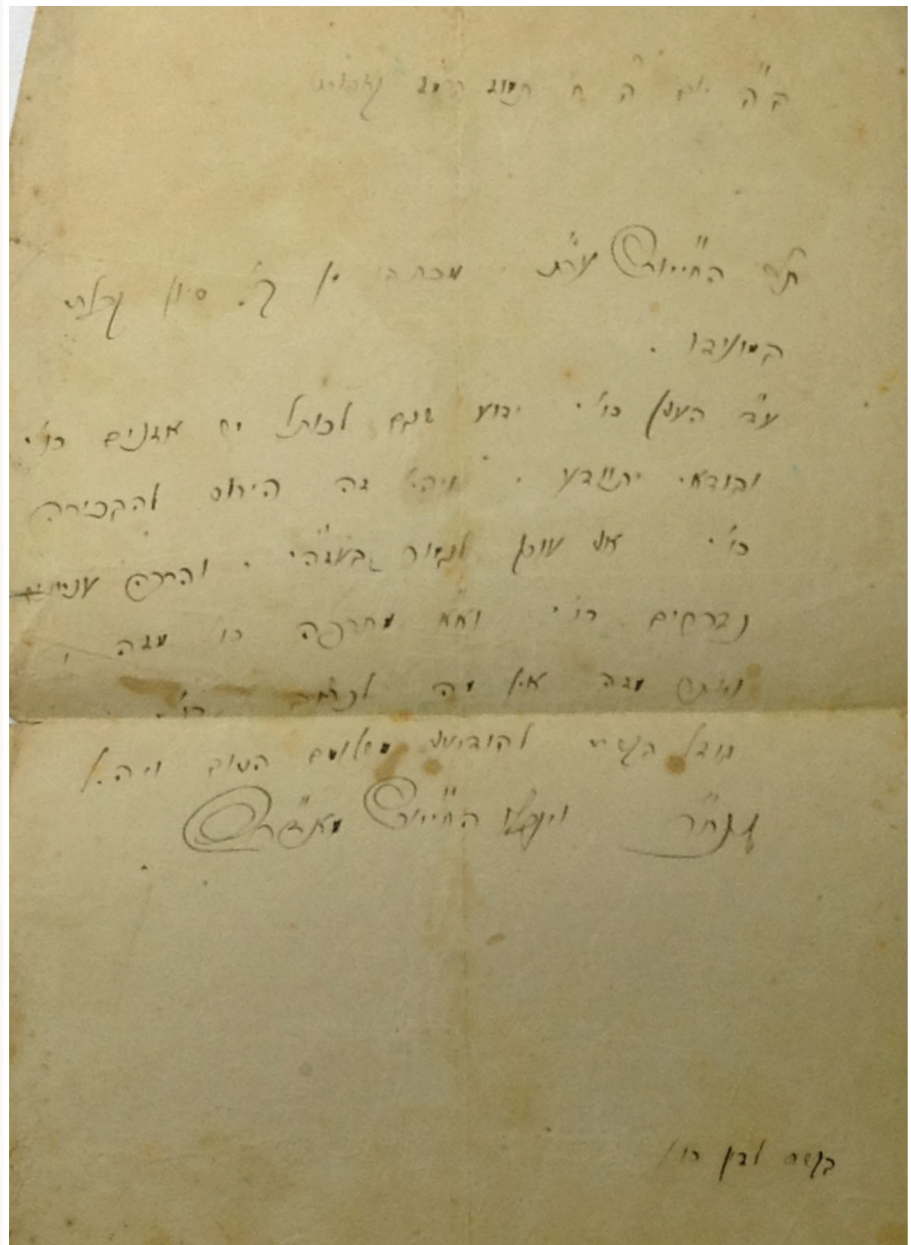
ע"ד הענין כו'. ידוע
שגם לכותל יש אזנים כו'.
ובודאי יתודע. ויהי זה
הידוס להבכירה כו'. אני
עוסק לגמור בעזה"י. והרבה
עניינים נדברים כו'. וא"א
[ואין אני] מתרפה כו' מזה.
ויותר מזה אין מה לכתוב
כו'.

גודל בקשתי להודיעני
משלומם הטוב, ויהי' לנח"ד.

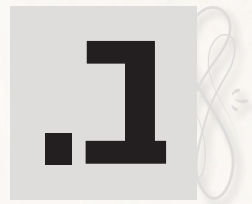
ויקבלו החיוה"ש

מאדה"ש.

בקשר לדין כו'

שידוך שבשם החתן והחותן יש אותו שם

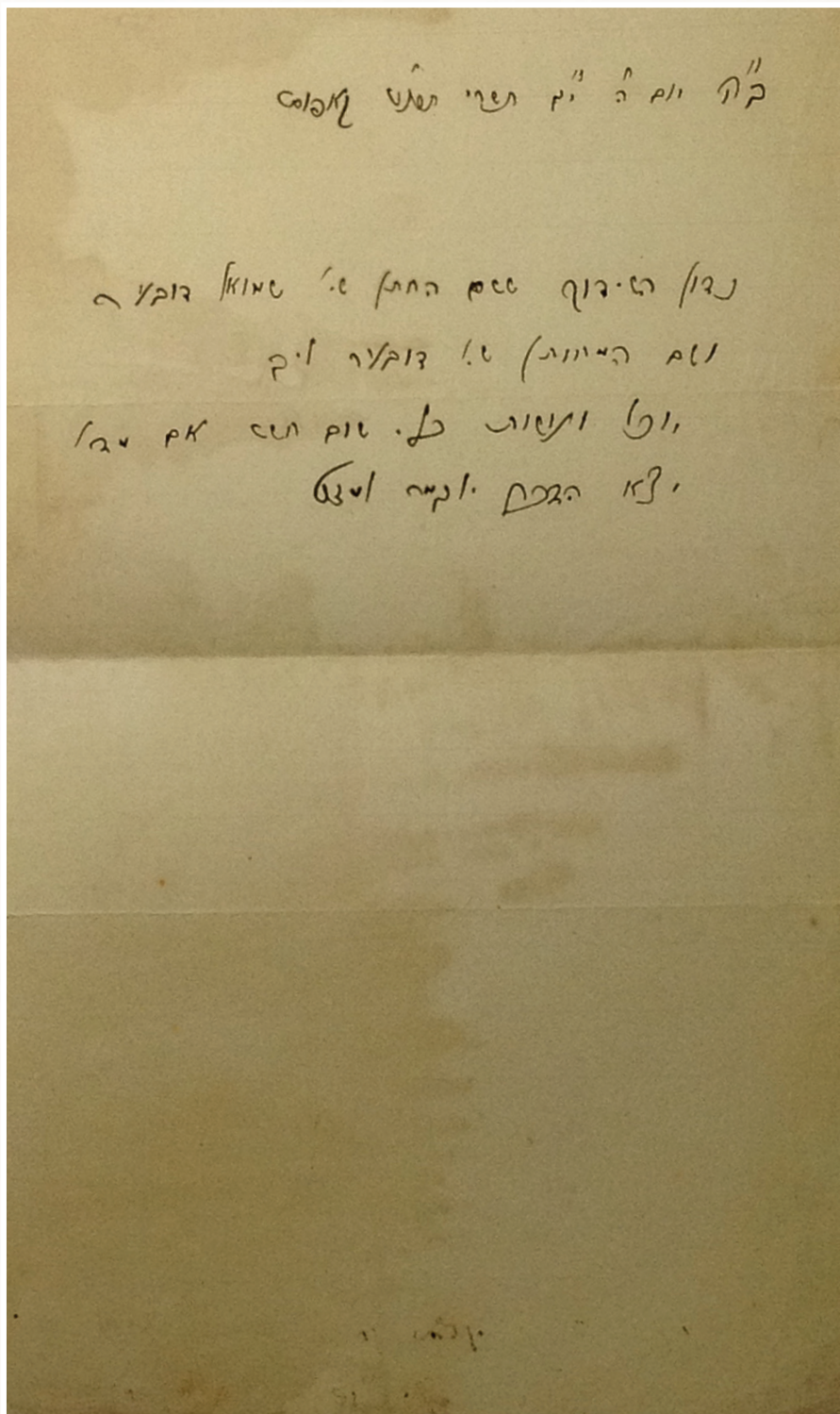

ב"ה יום ה' י"ג תשרי תרנ"ט
קאפוסט

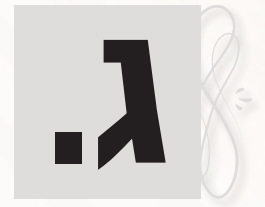
נדון השידוך ששם
החתן שי' שמואל דובער
ושם המחותן שי' דובער
לייב

יוכל לעשות בלי שום
חשש אם מד' יצא הדבר
יוגמר למז"ט

לכללות העניין ראה שו"ת צמח
צדק אה"ע סימן קמ"ז ופסקי דינים
להצ"צ יו"ד סימן קט"ז: "אין שום
חשש בעולם כלל וכלל".

ההתיישבות בגזאטסק

האגרות שלפנינו נכתבו בקשר להחלטתו של הרחב"צ לעבור
להתגורר בגזאטסק. כפי שמספר בנו הר' יעקב יוסף ביומנו:

"אבא ז"ל התחתן ברודניא (ע"י ליובאוויטש) עם אמי ז"ל. שם גרו הורי אמי וכל משפחתה - משפחת שעוועליאב. אחרי חתונתם הסתדרו לגור ג"כ ברודניא. באותו זמן הי' אבא עוסק בתור סוכן קומיסאר במסחר. הי' נוסע לריגא, ליבאווע, ומזה הי' מוציא פרנסתו, המסחר הי' של חטים, פשתן, וכדומה, שהיו שולחים משם ברכבות (וואגאנען) לערי השדה. כל האחים והאחיות שלי נולדו כולם ברודניא.

העיר רודניא התחילה לפרוק ממנה עול מ"ש, כנהוג בזמן ההוא משנת תר"נ-תר"ס וכו' -1890 1900 בערך. אז השתוללו המשכילים, והתחלת הציונים, עד שרצו לסדר חדרים מתוקנים (מסוכנים). עם כל הסדר והספסלים כמו בית-ספר חילוני.

אני זוכר שסיפר אבא ז"ל שאז יצאו הוא וחבריו (הו"ח ר' ברוך שלום כהן ז"ל שהוא הי' ג"כ חתן של בעה"ב מרודניא) במלחמה חזקה נגד המשכילים. והצליחו והתגברו עליהם, עד שאבא בעצמו זרק כל הספסלים החדשים המחודשים מבית-הספר ובטל את כל הכנותיהם (אבא ז"ל הי' תמיד מספר על המאורע באריכות).

אחרי שאבא ז"ל ראה שקשה לחנך הילדים ליראת שמים בסביבה כזו, וחיפש עצות להסתדר במקום כזה שיוכל לחנך הילדים בדרך השם ית', כי הילדים כבר נתגדלו, הולכים לחדר ללמוד כו' (פעם הי' אצלו פתגם כזה, אילו הי' יכול להתחבא עם הילדים באיזה אי רחוק מהיישוב עד שיוגדלו הילדים וכמ"ש וחזקת והיית לאיש וגו', ולהרחיקם מחברים שאינם רצויים כו') אז בחר בעיר גזאטסק. וקיבל הסכמתו וברכתו של כ"ק האדמו"ר הרש"ז נ"ע מקאפוסט.

ב"ה יום ה' ט"ז מנ"א
תרנ"ח. קאפוסט
מכתבו קבלתי,

יתיישב ברודניא עם
[ה]המ"ץ שי' ועם הרב
ר"י יצחק שי' ועוד שלישי
שיצדפו.

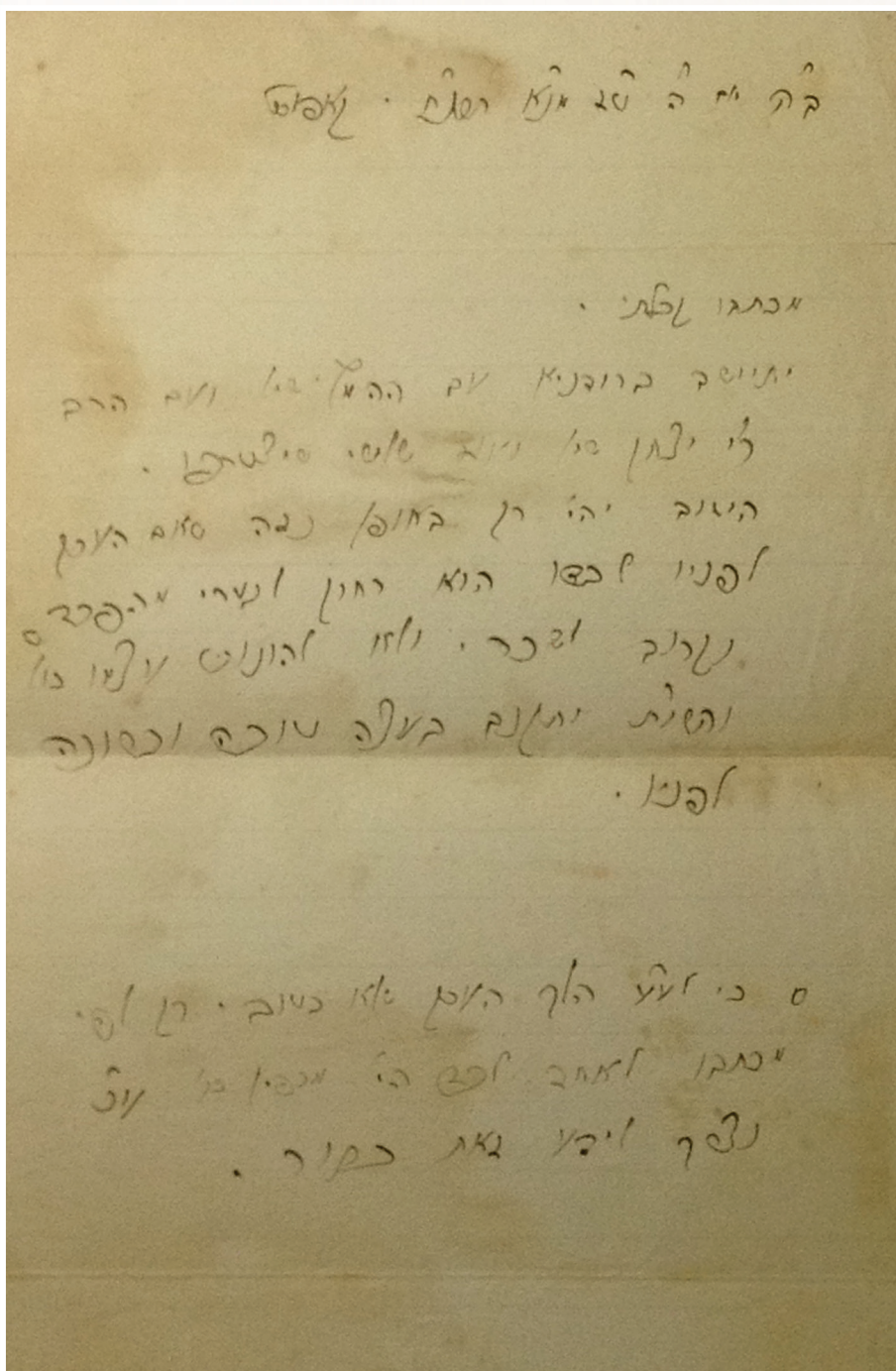
הישוב יהי רק באופן
כזה שאם העסק לפניו
לבדו הוא רחוק לגמרי
מהפסד וקרוב לשכר. ולא
להונות עצמו כו' °

והשי"ת יתקנם בעצה
טובה וברוכה לפניו.

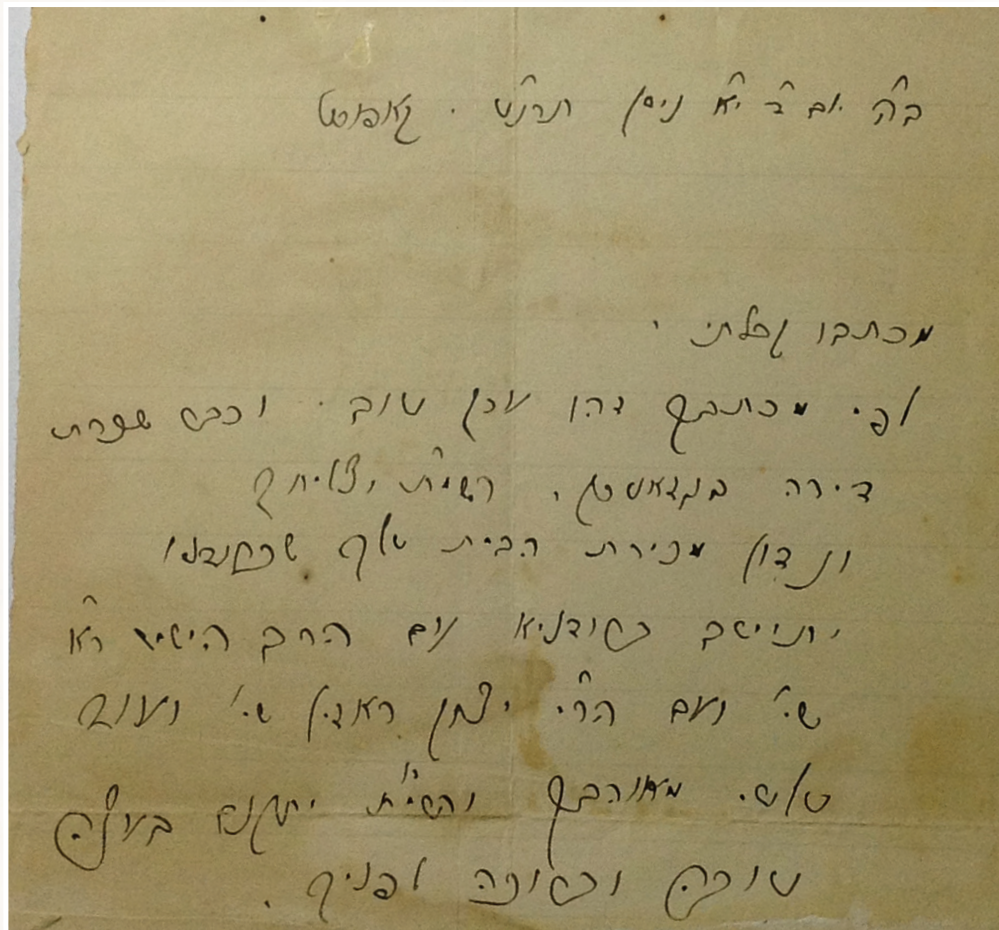
° כי לע"ע הלך העסק
שלא בטוב. רק לפי מכתבו
לאחד לבד היה מספיק כו',
ע"כ נצרך לידע זאת ברור.

המ"ץ: הרה"ח ר' אברהם ב"מ
גרשון הלוי אשכנזי (תקע"ג-
תרס"ה). אודותיו ראה: ספר
התולדות אדמו"ר מהר"ש
(מהדורת תשנ"ז) עמ' 108.

הרב ר"י יצחק: הרה"ח ר' ישראל
יצחק רוזין. מוזכר בכתבי הרה"ח א'
ביחובסקי עמ' קיט.

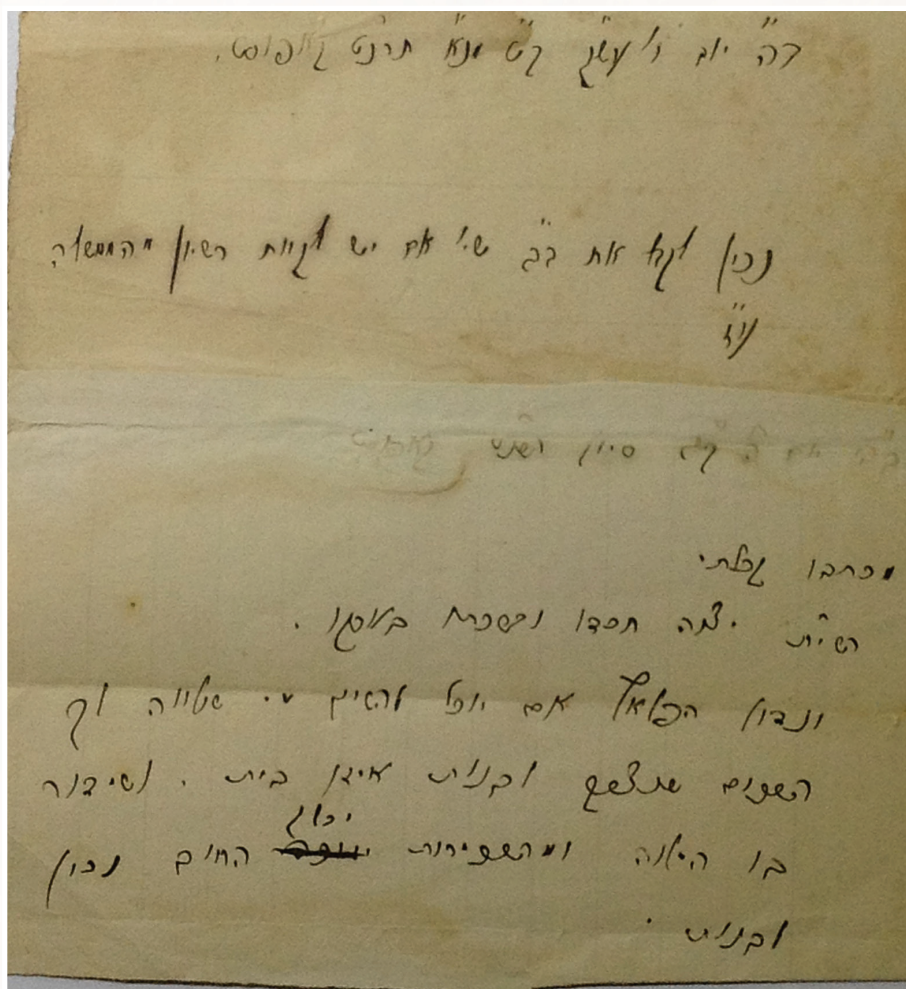
המעבר לגזאטסק

ב"ה יום ד' יא ניסן תרנ"ט. קאפוסט
מכתבו קיבלתי.

לפי מכתבך זהו עסק טוב. וכבר שכרת דירה בגזאטסק, השי"ת יצליחך
ונדון מכירת הבית שלך שברודניא יתיישב ברודניא עם הרב הישיש ר"א שי' ועם הר"י יצחק
ראזין שי' ועוד שלישי מאוהביך והשי"ת יתקנם בעצה טובה וברוכה לפניך.

שתי אגרות בעניין ההסתדרות בגזאטסק

ב"ה יום ו' עש"ק כ"ט מנ"א תרנ"ט קאפוסט.

נכון לקבל את ב"ב שי' אם יש לקחת רשיון מהממשלה ע"ז

ב"ה יום ה' כ"ג סיון תרנ"ט קאפוסט

מכתבו קבלתי

השי"ת יצוה חסדו וברכתו בעסקו.

ונדון הפלאץ אם יוכל להשיג ע"י שילווה לך הסכום שנצרך לבנות איזו בית. ושידור בו המלוחה
ומהשכירות ינוכה יסלק החוב נכון לבנות.

הוספה

הרה"ח וכו' ר' מנחם מענדל קאָפּלאַן מבאברויסק ע"ה

זקנים של החתן והכלה שי'

מתוך יומנו של חתנו הרה"ח הרה"ת יעקב יוסף רסקין¹

במשך הקיץ תר"פ, בסביבות חודש תמוז-אב (כמדומה זה הי' ביום 10 יולי 1920), גרשו את הפולנים חזרה לפולין. ונכנסו הבאלשעוויקים ותפסו השלטון בידיהם. עד אז היינו מובדלים מרוסיה. ולא הי' לנו שום חליפות מכתבים עם ההורים, ובכלל לא ידענו מה נשמע ומה מתרחש שם.

אז הגיע לנו הבשורה המרעידה כי נלקח מאתנו עטרת ראשנו משיח ה' הוד כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע זי"ע ביום ב' ניסן תר"פ. וישבנו כולנו שבעה. אבל חותני ז"ל נחלש קצת מרוב התרגשות וגעגועים כו'.

אז נצנץ הרעיון אצל חותני ז"ל, לנסוע לחודש השביעי לרוסטוב לכ"ק בנו הממלא מקומו אדמו"ר הריי"צ נ"ע הדרכים היו מסוכנים מאד, ובפרט יותר סמוך לרוסטוב - שם מושב הקוזאקים. וצריך לעבור ברכבת כל אוקראינא (המפורסמת לשמצה מגזירת ת"ח שהי' אז הצורך והרוצח באגדאן חמעלניצקי ימ"ש) ועד עכשיו נמצאים שם יורשיו הרשעים, שונאי יהודים, ואחרי הפצרות ובקשות המשפחה, שלא יסע, לא עזר לנו והלך לעשות היתר נסיעה.

בתחלת חודש אלול, יצא חותני ז"ל מבאברויסק לדרכו לרוסטוב. אני וגיסי אלי קאפיל לוינו אותו עד תחנת הרכבת "בערעזינא" - לפני צאתו נכנס לדירתי לקחת ברכת פרידה מבתו הרה"ה זוגתי תחי' ..

והנה חותני ז"ל נסע דרך זלאבין. שם עכבו אותו השלטונות, וחפשו בכל כליו מה הוא מוביל עמו... אחרי רוב השתדלות מאנשי העיר והרב דמתא, הרה"ח משה אקסלרוד ז"ל שחררוהו, ונסע לדרכו הארוכה עד כשהגיע כמאתים קילומטר לפני רוסטוב. וזה בשנה האיומה 1920 שקראו [Военный Коммунизм = קומוניזם צבאי].

ברוסטוב שלטו אז מחנה הדניקיצעס של המפקד הגנרל דעניקין. הנסיעה ברכבת היתה לא מסודרת, ונשאו ברכבות של משא ושל בהמות. השנאה ליהודים הי' שם באין ערוך.

העיקר, בהגיעו כמאתיים קיל' לפני רוסטוב-דאן. זרקוהו הקאזאקים מהרכבת באמצע הדרך, וגזלו ממנו כל החפצים שהיו עמו. זה הי' על יד תחנה קטנה "מיליראווא" - בבוקר כשראו הפועלים המנקים את פסי הרכבת, מצאו אותו פצוע, אבל עודנו חי. ולקחוהו אותו לאוקולודוק. זה כמו קופת חולים קטן באמצע הדרך על יד התחנה.

עוד זכינו לקבל ממנו מכתב פרטי משם שכתב בכתב ידו. וכתב הכל. וכותב... שמהנפילה מהרכבת נשברו אצלו שתי צלעות מהשדרה, וכל הרפואה היא שמרחו מקום הצלעות בַּיָּאד. הוא כותב שבעת הנפילה ששכה שם זמן עד שבאו הפועלים ולקחוהו כו' הרגיש בעצמו סימני

1 סב סבתו של החתן שי'

גסיסה כמבואר בשו"ע...

במשך שהותו בהבי"ח הנ"ל כתב על פתקאות פדיונות לכ"ק רבינו נ"ע. שיעור ר"ר שיזכה לבוא לקבורת ישראל - (בזמן ההוא שהי' בלי סדר במדינה, כתבו מכתבים בלי בולים. כך רצו הקומוניסטים להנהיג הסדר שיהי' הכל בלי כסף) רק כתבו על איזה פיסת נייר, אפי' ירוק וצהוב, מצד אחד כתבו המכתב, ומצד הב' הכתובת. וככה הגיעו המכתבים לבעליהם.

אכן אחרי כמה שבועות התאושש קצת, והרגיש קצת יותר טוב, ולפני חג הסוכות תרפ"א התגבר ונסע עד רוסטוב, והגיע למחוז חפצו.

אנשי חב"ד שהיו שם באותו מעמד סיפרו שבהתוועדות שמחת תורה, דיבר כ"ק רבינו ע"ד... איך יהודי כותב פדיונות ומבקש רחמים שיזכה לקבר ישראל א איד דארף בעטען אף לעבין. ולא קרא בשם שהוא מדבר אודות חותני ז"ל, אכן מענין הדיבורים הבינו שהרבי התכוון בזה רק אל חותני ז"ל. וכפל המלים בהתרגשות נוראה.

באותו התוועדות קרא חותני ז"ל לכ"ק כמה פעמים בשם "רבי". וכ"ק ענה, למה לך לעשות לי שפיכות דמים. אבל חותני ז"ל הי' עקשן, ושוב קרא "רבי". חסידים מספרים שהראשון שקרא לכ"ק בפניו בשם "רבי" זה הי' חותני החסיד ז"ל. שישא רינה ותפלה עבור כולנו.

לבסוף, אחרי החגים נחלה במחלת דלקת הריאות, וביום ו' מר-חשוון תרפ"א שבק חיים לכל חי. והטמינו אותו לא רחוק מהציון של כ"ק הררש"ב נ"ע.

אחרי כמה שנים, כשהעבירו הבית עלמין למקום אחר, לפי פקודת השלטונות, העבירו את כ"ק הרבי הרש"ב נ"ע, והווח"ס ר' שמואל גורארי', למקום אחר. ואז העבירו גם את חותני ז"ל למקום החדש. לא רחוק מכ"ק הררש"ב נ"ע. המטפלים בזה היו ר' יונה איידעלקאפ ז"ל, ור' זאב וולף לאבאק ז"ל, שהי' שו"ב ומוהל. ועוד כמנין אנשים. הם עשו הכל כפי הוראת הרה"ח הרלו"י זצ"ל מיעקאטערינסלב, אביו של כ"ק אד"ש יבדל לחיים טובים וארוכים. שהוא הרלו"י ז"ל קיבל הוראות מכ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע. ע"ד כל הנ"ל סיפר לי בפרטיות ר' יונה נ"ע הנ"ל, שהוא בעצמו הי' מהמנין אנשים המטפלים בהנ"ל.

בחורף תרפ"א... חזרנו לגור ביחד עם חותנתי הצנועה ז"ל, ובתה נחמה'קע² שהיתה אז כבת 13 שנה, ויבדל לחיים טובים גיסי אלי' קאפיל שי'.

באותו שבוע, הגיעה הידיעה המחרידה מרוסטוב מפטירת כבוד חותני החסיד ז"ל. אז למד בתו"ת ברוסטוב על נהר דן ש"ב התמים יהודה ליב וויגאן ז"ל (גם הוא נפ' באותו שנה ממחלת טיפוס ר"ל) הוא כתב עד"ז לכבוד אבי מורי ז"ל לגזאטסק. ומגזאטסק עד שהגיע לבאברויסק עבר בדיוק חודש, וביום השלושים לפטירתו נתקבל המכתב עם הבשורה האיומה מפטירתו.

2 סבתו של אבי הכלה שי'

יום ראשון	כח אדר שני	ה'תש"ג
שיעורים. חומ"ש: תוריע, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: קלה-קלם. תניא: ועולם . . . 104 אלקות סמ"ט.	הרחמן דברית-מילה — אומרים. ומשיחה בסעודת ברית מילהו: בברית מילה אומרים לשם שגכנס לברית כן יכנס לתורה חופה ומעשים טובים. ונוהגים אצלנו, אז מעו: ניט דמי קדימה אז דער אינגעל זאל לערנען: -- ונתן כ"ק אדמו"ר שליט"א סכום מסוים באמרו: — דאס איז פאר דער ישיבה.	

ונא
 דבר אב רב